

Amerikanjääkuikka (*Gavia immer*) 2kv tammikuu 1997 Vuoksi. Amerikanjääkuikka on sisävesillä suhteessa jääkuikkaa yleisempi, sillä tämä oli jo Suomen 15. sisämaahavainto. © Hannu Kettunen.

Rariteettikomitean hyväksymät havainnot vuodelta 1997

Tom Lindroos

Suomen Lintutieteellisen Yhdistyksen ja BirdLife Suomen Rariteettikomitea (RK) on käsitellyt 362 lomaketta vuodelta 1997 ja hylkäsi niistä 59 (16 %). Kun mukaan lasketaan lomakkeet aiemmilta vuosilta nousee käsiteltyjen lomakkeiden määrä 449:ään ja hylättyjen 76:een (17%). Hylkäysprosentti on hieman edellisvuotta korkeampi, mutta lienee pitkäaikaiskeskiarvojen normaalitasoa. Tämä on ehkä jopa hieman yllättävää, koska RK on karsinut tarkasteltavien lajien listalta kovalla kädellä yleisimpiä lajeja, joiden hylkäämisprosentti ei ollut kovin korkea. Käsiteltyjen lomakkeiden määrä on lajilistan karsimisesta huolimatta edelleen varsin suuri. Lisäksi RK on käsitellyt jo tässä vaiheessa kymmenittäin myös vuoden 1998 havaintoja.

RK sai listauksen Bongariliiton lintutiedotukselle ilmoitetuista vuoden 1997 harvinaisuuksista. Tämän perusteella RK:n kaipaamien lomakkeiden palautusprosentti on jo reilusti yli 90%. Katsaus on siis varsin kattava otos vuoden 1997 aikana Suomessa nähdystä harvinaisista linnuista. Tästä suurkiitos kuuluu paitsi kaikille lomakkeensa palauttaneille havainnoitsijoille myös ennenkaikkea aluevastaaville ja ARK:oilta, jotka ovat kiittävästi keränneet oman alueensa harvinaisuushavainnot.

Harvinaisuuksien osalta kulunut vuosi oli erittäin hyvä. Suomalaisen lintuharrastajien loppibuumi alkaa tuottaa tulosta monellakin rintamalla, ja yhtenä osoituksena siitä ovat maamme ensimmäiset nokisiipilokki ja preerianaurulokki sekä harmaalokin alalaji *cachinnans*. Uusi laji oli myös Pyhtään Ristisaaresta löytynyt balkaninuunilintu, jonka kohdalla RK teki taksonomisen ratkaisun "splittaamalla" entisen vuoriunuilinnun alalajit uusiksi lajeiksi vuoriunu (Phylloscopus bonelli) ja balkaninuunilintu (Phylloscopus orientalis). Bongareille iloista vipinää aiheuttivat balkaninuunilinnun lisäksi mm. Suomen toinen ja kolmas amerikantukkasotka sekä maamme kolmannet suohyppä ja rusokaulasirri,

jotka kaikki keräsivät runsaasti innokkaita ihailijoita. Muita kevään huomiota herättävimpiä lintuja olivat jepualaisessa ladossa viihtynyt tomipöllö, Rihtniemen ohittanut karimetso, Yterissä hetken viivähtänyt amerikanvesipääsky sekä arktikan yhteydessä Virolahden Kauholmassa jonkin aikaa paikallisena ollut maamme toinen rusokaulasirri. Kuusamo ei pettänyt tänäkään vuonna kun kesken Suomen suurimman rallitapahtuman havaittiin keisarikotka, joka kuitenkin näyttäytyi vain yhdelle ralliryhmälle. RK hyväksyi myös kaksi keväistä arohiirihaukkaa, jotka ovat vasta maamme toinen ja kolmas havainto tästä ilmeisesti pohjoiseen päin levittäytyvästä lajista.

Arosuohaukkojen rynnistys Suomeen oli jälleen voimakasta, ja entinen ennätys lähes tuplaantui. Myös amerikanjääkuikkia, amerikantaveja, kupariviuhkasorsia, pikkukiljukotkia, pikkuruokkeja, sitruunavästäräkkejä, ruokosirkkalintuja ja pikkukultarintoja tavattiin enemmän kuin koskaan RK:n historiassa. Merkillepantavaa oli myös mustapäätaskun onnistunut pesintä Kuusamossa, ja niin ikään onnistunut sekapesintä pensastaskun kanssa Siilinjärvellä.

Yleistä

Katsauksessa julkaistujen havaintojen lisäksi RK:lla on vieläkin käsittelyssä joukko havaintoja selkälökin vaaleaselkäisistä muodoista. Näiden esiintymistä Suomessa ovat selvittäneet Eskelin & Pursiainen (1998). Heidän aineistonsa käsittää 312 yksilöä, ja he ovat päättelleet ainakin valtaosan havainnoista koskevan itäistä muotoa *heuglini*. Selkeitä määrityskriteerejä tämän erottamiseksi läntisistä muodoista *graelii* ja *intermedius* ei kuitenkaan tunneta.

RK:lle tulleiden ilmoitusten perusteella ei muotoja voine nykytiedoilla varmuudella erottaa, ainaakaan niissä tapauksissa joissa lintua ei ole valokuvattu. Ottaen huomioon havaintojen suuren määrän Suomessa ei nimikkeen *heuglini/graelii/intermedius* pitämistä RK:n tarkistamien muotojen luettelossa liene tarkoituksenmukaista. Aiheesta on tekeillä tarkempi selvitys, joka julkaistaan Linnut-lehdessä vuoden 1999 aikana. RK:lla on pöydällä edelleen myös pino lomakkeita *cabaret*-urpiaisista ja näiden lisäksi jonkin verran muita havaintoja, joista yleistä mielenkiintoa herättänevät eniten isolepinkäisen alalaji *homeyeri* Kristiinankaupungista, sinirastas Rääkkylästä, nunnatasku Kotkasta ja kanadansirri Lappeenrannasta.

Mikäli katsauksesta puuttuu jokin havainto, josta sinulla on tietoja ota yhteyttä sihteerin. Samoin mikäli havaitset virheitä tai muita puutteita katsauksessa ota suoraan yhteys sihteerin.

Kaikki olennainen RK:aan liittyvä löytyy nykyään BirdLifen kotisivujen takaa osoitteesta <http://www.birdlife.fi>. Näiltä sivuilta löytyvät myös kaikki Suomessa hyväksytyt havainnot RK:n perustamisesta lähtien.

Suomessakin tullaan mahdollisesti siirtymään lähitulevaisuudessa uudenlaiseen viiden kategorian järjestelmään AERC:n (Association of European Rarities Committees) kanssa yhteisesti sovittujen suuntaviivojen mukaisesti (ks. esim. Cederroth 1997).

RK:n kokoonpano on Hannu Jännes (puheenjohtaja), Tom Lindroos (sihteerin), Matti Lammin-Soila, Pekka J. Nikander, Tapani Numminen, Jari Peltomäki ja Visa Rauste.

Rengastajille

Aikaisempien vuosien tapaan rengastustoimisto listasi rengastetut RK-lajit ja niiden rengastajat. Pyydystettyäsi linnun tarkista aina, että olet mittanut oikein ja ota aina mahdollisimman monta mitta. Pelkkä siiven mitta ja paino kertovat varsin vähän lajista. Teemapyyntiä harrastavien tulisi ennen pyydystämistä tutustua lajia koskevaan kirjallisuuteen, jotta selviäisi mitkä mitat ovat tärkeitä lajin tai alalajin tunnistuksen kannalta. Muista merkitä kaavakkeelle myös renkaan numero.

Teknisiä ohjeita

Vältä kirjoittamasta lomakkeen marginaaleihin, käytä mieluiten kirjoittamiseen konetta tai mustaa kynää. Älä kirjoita lomakkeen kääntöpuolelle, vaan käytä erillistä valkoista A 4-kokoista paperia. Niputaessasi papereita tai liitteitä havainnon mukaan käytä paperiliitintä ja vältä mahdollisuuksien mukaan nitojaa, sillä kopioimisvaiheessa paperit joudutaan irrottamaan toisistaan. Tämä kaikki helpottaa olennaisesti lomakkeiden kopiointia. Tietokoneelta

suoraan tulostetut lomakkeet ovat vuosien mittaan yleistyneet. Tulosteen ei tarvitse muistuttaa ulkoasultaan esipainettua RK-kaavaketta. Riittää kunhan esitit asiat suunnilleen kaavakkeen mukaisessa järjestyksessä. Muista aina jättää tilaa RK:n diariomerolle. RK on ottanut käyttöön uusin lomakkeen, jota on jaettu esimerkiksi kaikille aluevastaaville. On toivottavaa, että tämä uusi — ja toivottavasti hie- man entistä parempi — lomake otetaan mahdollisimman laajalti käyttöön. Uuden lomakemallin täyttämistä on juuri ilmestynyt ohjeet (Jännes & Lindroos 1998). Vastaava artikkeli on suunnitteilla myös Linnut-lehteen. Valmiin lomakepohjan pystyy myös nykyään imuroimaan RK:n kotisivuilta.

Lyhenteet

Linnun tarkka ikä merkitään kalenterivuosina: 1kv = samana kalenterivuonna syntynyt, 2kv = edellisenä kalenterivuonna syntynyt, +1kv ennen kuluva kalenterivuotta syntynyt jne. Muut ikälyhenteet: juv = nuori lintu ensimmäisessä täydellisessä höyhenpuvussaan, ad = aikuinen, subad = esiaikuinen, pull = pesä- tai maastopoikanen.

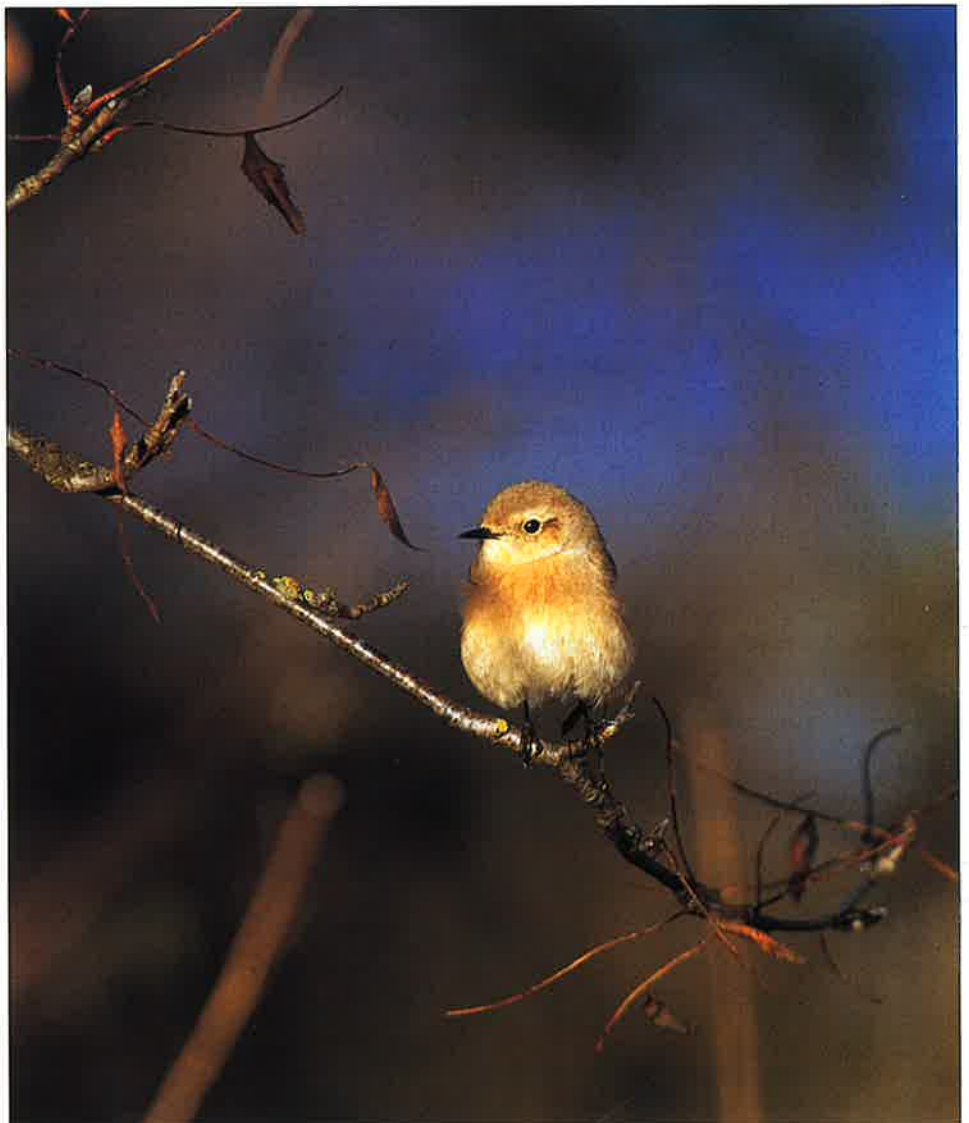
Muut lyhenteet: jp = juhlapukuinen, tp = talvipukuinen, vp = vaihtopukuinen, ♂-puk = koiraspu- kuinen, ♀-puk = naaraspuukuinen, Ä = laulava, ♂-Ä

= koirasääninen, ♀-Ä = naarasääninen, r = rengas- tettu. Merkki (v) tarkoittaa että RK:lla on ollut käytettävissään linnusta otettu valokuva ja (ä) että RK:lla on ollut määrityksen tukena linnusta saatu äänite. Muuttavasta linnusta on ilmoitettu lento- suunta (N = pohjoinen jne). Milloin yksilömäärää ei ilmoiteta, havainto koskee yhtä yksilöä.

Lomakkeen täyttäjän nimi on ensimmäisenä paitsi niissä harvoissa tapauksissa, joissa hän on ilmoittanut havainnon jonkun toisen puolesta. Täl- löin ensimmäisenä on linnun näkijä ja ilmoittaja toisena. Ilmoittajan jälkeiset nimet on pyritty kir- joittamaan aakkosjärjestyksessä. Joissakin tapauk- sissa RK on saanut useampia lomakkeita. Näissä tapauksissa eri lomakkeiden tiedot on yhdistetty, ja havainnoitsijat ovat yksien sulkeiden sisällä.

Katsauksen yksilömäärät

Katsauksessa on lajin nimen jälkeen kolme lukua. Ne ilmaisevat tavattujen yksilöiden kokonaismää- rän tiettyinä ajanjaksoina. Ensimmäinen luku kä- sittää ajan vuoteen 1974 asti, toinen luku jakson RK:n toiminnan alkamisesta 1975 vuoteen 1996 ja kolmas esiteltävän vuoden 1997. Näiden lukujen summa on siis kaikkina aikoina tavattujen yksilöi- den kokonaismäärä.

Avikkotasku (*Oenanthe deserti*) ♀ 22.10.1997 Elimäellä. © Tomi Muukkonen.

Hyväksytyt havainnot

Accepted records

Amerikanjääkuikka (*Gavia immer*) (2,39,7)

1.-22.1. Imatra, Vuoksi 2kv (v) (Jukka Virtanen ym.); **31.5.** Kristiinankaupunki, Ljusgrund 2kv N klo 8.02 (Kari Korhonen, Mauri Koivuluoma, Timo Vanhatalo); **31.5.** Kristiinankaupunki, Siipyy 2-3kv tp. N klo 8.39 (Petri Rissanen); **3.6.** Kirkkonummi, Porkkala ad N (Jyrki Erikäinen); **17.-18.11.** Yläne ja Säskylä, Pyhäjärvi +1kv (Rami Lindroos, Rasmus Mäki ym.); **19.-20.11.** Iitti, Leininselkä 1kv (Seppo Grönlund ym.); **21.11.** Pyhäjoki, Ulkoharmi tp. (Harri Taavetti, Kari Varpenius).

Kristiinankaupungin havainnot koskevat eri lintuja, joten siellä on nähty tähän mennessä jo kuusi amerikanjääkuikkaa. Kaikkien aikojen voimakain esiintyminen Suomessa kahden niukan vuoden jälkeen. Edellinen ennätys oli vuodelta 1993 jolloin havaittiin kuusi lintua. Suomalainen loppuvuoden niukka valaistus osoittautui useammassa tapauksessa varsin hankalaksi kuikkalintuja määrittäessä, jolloin piippariin asti ilmoitettu amerikanjääkuikka osoittautui lopulta "tavalliseksi" jääkuikaksi. Ruotsissa havaittiin 1997 peräti 27 amerikanjääkuikkaa (Tommy Tyrberg, kirj.) sekä 1996 ennätyselliset 37 amerikanjääkuikkaa, ja laji onkin nyt poistettu siellä tarkistettavien lajien listalta (Christian Cederroth, kirj.).

Myrskylintu

(*Fulmarus glacialis*) (12,13,2)

12.7. Luoto, Hamnskärsfjärden (v) (Alf Nyfelt, Håkan Johansson; ilm. Tom Backlund); **2.11.** Lemland, Lågskär W (Petro Pynnönen).

Luodon yksilö löydettiin kuolleena. Lågskärin lintu on yksi hyvin harvoista vielä lentokykyisistä suomalaisista myrskylinnuista.

Myrskykeiju

(*Oceanodroma leucorhoa*) (7,2,1)

26.11. Dragsfjärd, Örö (Tom Lindroos, Eero Peiponen, Kari Ruuskanen ym.).

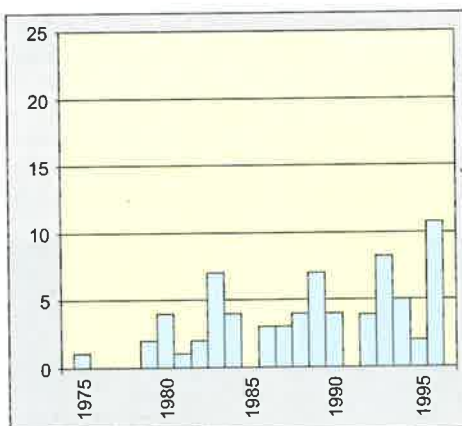
Lintu pyydystettiin käsin yöllä laivan kannelta Örön edustalla. Se oli ilmeisesti herkutellut armeijan miinaharjoitusten jäljiltä synteillä kalansilpuilla. Lintu vapautettiin Turun Ruissalossa hyväkuntoisena seuraavana iltana. Ruotsissa nähtiin pääasiassa syysmyrskyjen yhteydessä länsirannikolla huikeat 1186 myrskykeijua, mikä on enemmän kuin kaikkien aikaisempien vuosien yhteissumma (Tommy Tyrberg, kirj.). Tästä massiivisesta invaasiosta huolimatta ei Ruotsissa havaittu yhtään myrskykeijua sisämaassa tai Itämeren puolella, joten laji taitaa pysyä Suomessa jatkossakin todellisen suurharvinaisuutena.

6.12.1993 Tammela, Liesjärvi (Tero Hellgren; ilm. Hannele Linja-aho, Simo Veistola).

Tästä järven jäältä kuolleena löydetystä linnusta on olemassa erillinen tiedonanto (Suoranta 1994). Lintu on tallennettuna Forssan Luonnonhistoriallisen museon kokoelmissa. Edellinen havainto tehtiin 4.12.1985.

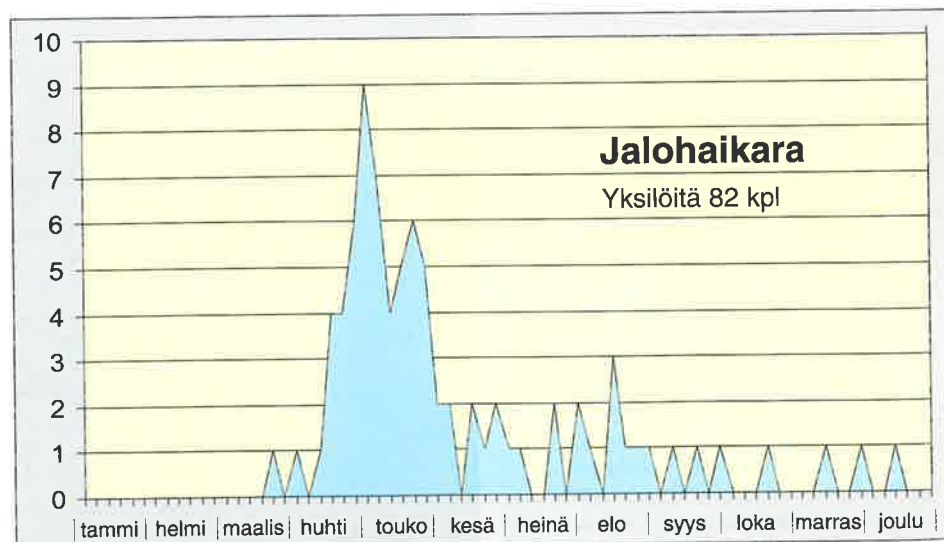
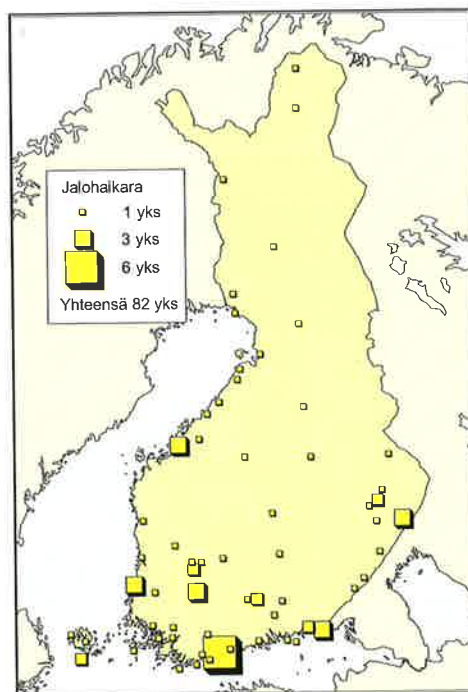

Jalohaikara (*Egretta alba*) 13.8.1996 Pori Riitasaranlahti. © Markku Rantala.

Jalohaikaran (*Egretta alba*) vuosittainen esiintyminen 1974-1996. Vuosittaiset yksilömäärät vaihtelevat välillä 0-11 lintua.

Jalohaikaran (*Egretta alba*) alueellinen esiintyminen Suomessa 1974-1996. Havainnot jalohaikarasta jakautuvat etenkin eri alueiden harrastajamäärät huomioiden yllättävän tasaisesti ympäri maata.

Jalohaikaran (*Egretta alba*) esiintyminen Suomessa viiden päivän pentadeihin jaettuna. Huomaa, että pitempään paikalla olleista linnuista pentadeihin on huomioitu vain löytöpäivämäärä (sama pätee muidenkin pentadeitaulukoiden kohdalla). Havainnot jakautuvat pitkälle ajanjaksolle lähes ympäri vuoden, ja ainoastaan tammi- ja helmikuu ovat kuukausia jolloin jalohaikaraa ei ole Suomessa tavattu.

KOWA 20 x laajakulma okulaari Kowa 610 -sarjaan

Suula

(*Morus bassanus*) (3,24,3)

25.5. Virolahti, Parrio ad W klo 9.10-9.22 (Mika Oh-tonen, Jari Nummelin, Jari Rantala ym.); **25.5.** Virolahti, Hurppu ad klo 9.15 SSW (Annika Forsten, Mervi Haukila, Kari Karhu ym.); **25.5.** Virolahti, Harvajanniemi ad W klo 9.24 (Mikko Pöyhönen, Klaus Laine, Jorma Räikköläinen ym.); **26.5.** Porvoo, Lööskär ad W klo 4.50 (Pekka Komi, Hans Ehrnsten); **26.5.** Porvoo, Kummelskär ad W klo 5.17 (Pekka Seppälä, Alekski Lehtikoinen, Matti Rekilä); **26.5.** Porvoo, Söderskär ad W klo 5.50 (v) (Lauri Mäenpää, Gustav Nordenswan, Pekka Rusanen); **26.5.** Helsinki, Santahamina ad klo 6.10-6.55 (Ilpo Huolman, Mikko Kataja, Ilpo Kuusisalo ym.); **26.5.** Kirkkonummi, Rönnskär ad SW klo 10.55 (Jouni Karppinen, Markky Nygård, Timo Toivonen); **24.9.** Virolahti, Kellovuori 1kv W (v) (Tapio Tohmo, Reijo Kivivuori, Risto Salo); **15.11.** Kirkkonummi, Porkkala 1kv (Pekka Komi, Markku Jämsä, Esko Lavikka ym.); **15.11.** Inkoo, Sommar - Kirkkonummi, Kallbåda 1kv (Karno Mikkola, Lauri Mäenpää).

Toukokuun lopun havainnot koskevat samaa vanhaa lintua, joka seikkaili parina päivänä eri puolilla Suomenlahtea. 15.11. tehdyt havainnot koskevat yhtä yksilöä.

17.11.1989 Rääkkylä, Pieni Onkamojärvi ad (Heikki Pönkkä; ilm. Pentti Zetterberg).

Karimetso

(*Phalacrocorax aristotelis*) (3,3,1)

10.5. Pyhäranta, Rihtiemi subad N (Pekka Alho, Tom Lindbom, Markku ja Tapani Santamaa ym.).

Kaikki Suomen havainnot ovat keväältä, ja tämä on jo kolmas havainto 1990-luvulla edellisten ollessa vuosilta 1992 ja 1996 Suomenlahdelta. Ruotsissa karimetsohavainnot ovat lisääntyneet muutaman huonomman vuoden jälkeen, ja myös kesähavainnot lajista ovat aiempaa yleisempiä. Siellä havainnot keskittyvät kuitenkin vahvasti länsirannikolle, sillä esimerkiksi vuoden 1996 noin 60 yksilöstä ja vuoden 1997 ennätysellisestä 150 yksilöstä yhtään ei nähty Itämeren puolella (Tommy Tyrberg, kirj.).

Silkkihaikara

(*Egretta garzetta*) (0,11,1)

11.-12.6. Liminka, Virkkula (Pekka Saikko ym.).

Edellinenkin havainto on Liminganlahdelta 26.9.1995. Ruotsissa nähtiin peräti seitsemän yksilöä (Tommy Tyrberg, kirj.).

Jalohaikara

(*Egretta alba*) (4,81,-)

27.6.1988 Hollola, Särkänniemi lähti N (Teppo ja Matti Valle).

RK ei tarkista havaintoja jalohaikarasta vuoden 1997 alusta lähtien.

Ruskohaikara

(*Ardea purpurea*) (2,5,2)

25.6. Hamina, Kirkkojärvi ad lähti NNW (Seppo Grönlund); **18.10.** Lemland, Lågskär 1kv (Petro Pynnönen, Kimmo Aula, Alekski Lehtikoinen ym.).

Edellinen havainto on 30.4.1993 Helsingin Santahaminasta. Suomen aiemmista havainnoista kaksi on huhtikuulta, yksi kesäkuulta ja kolme loka-kuulta. Ruotsissa on vuoden 1996 loppuun mennessä tavattu 30 ruskohaikaraa (Cederroth 1997).

Pronssi-iibis

(*Plegadis falcinellus*) (2,43,0)

23.9.1995 Pattijoki, Yrjänä 3 (Heikki Tuohimaa).

Näiden lintujen tulkitaan kuuluvan Liminganlahdella nähtyyn 39 linnun parveen.

Lumihanhi

(*Anser caerulescens*) (65,99,3)

23.4. Pietarsaari, Staffansnäs N klo 7.20 (Jonas Wikström); **23.4.** Pietarsaari, Skutnäs NNE klo 7.25 (Leo Saarijärvi); **12.5.** Kirkkonummi, Porkkala NE (Seppo ja Timo Vuolanto, Heikki Parkkonen, Timo Reunala ym.); **26.7.** Sodankylä, Kelta-aapa (Pekka Paarmann).

Pietarsaaren havainnot koskevat samaa vaalean värimuodon lintua, joka muutti viiden laulujoutseen seurassa. Sodankylän lintu oli niinikään vaaleaa värimuotoa, ja se löytyi kuolleena muuttohaukan pesän läheltä. Näihin kaikkiin kuten valtaosaan Suomen havainnoista sisältyy todellisuudessa myös eskimohanhen *Anser rossii* mahdollisuus. Eskimohanhea on pidettävä hyvinkin todennäköisenä Suomessa, sillä Ruotsin toinen eskimohanhi tavattiin Gotlannissa 27.4.-14.5.1997 ja kolmas Öölannissa 8.-10.5.1997 (Christian Cederroth, kirj.).

Sepelhanhi

(*Branta bernicla nigricans*) (0,3,1)

31.5. Virolahti, Vähäharvajanniemi E klo 5.57 (Kari Tomikoski, Seppo Korpela, Matti Vanhapelto); **31.5.** Virolahti, Harvajanniemi E klo 6.00 (Eero Hietanen, Hannu Kormanen, Ari Kuusela ym.); **31.5.** Virolahti, Hurppu E klo 6.25 (Mika ja Aarne Ohtonen, Seppo Grönlund, Markku Loippo ym.).

Havainnot koskevat samaa noin 120 sepelhanhen parvessa muuttanutta lintua. Edelliset havainnot ovat vuosilta 1982, 1984 ja 1986. Ruotsissakin on nähty vuoden 1997 loppuun mennessä vasta kuusi lintua (Christian Cederroth, kirj.), joten tämä alalaji on edelleen yllättävänkin harvinainen ottaen huomioon sen nykyään säännöllisen esiintymisen Brittein saarilla ja Hollannissa.

Punakaulahanhi

(*Branta ruficollis*) (3,45,4)

11.5. Helsinki, Länsi-Tonttu 2 NE klo 9.42 (Pietiläinen, Raimo Aaltonen, Mikko Kataja); **11.5.** Porvoo, Emäsalo 2 E klo 10.24 (Seppo Sarvanne); **11.5.** Porvoo, Pellinki 2 E klo 10.30 (Arto Juvonen, Risto Saranto); **11.5.** Pernaja, Aspskär 2 ENE klo 11.10 (Markku Hyvärinen ym.); **11.5.** Ruotsinpyhtää, Byskär 2 E klo 11.23 (Torbjörn West, Jonas Häggblom); **11.5.** Pyhtää, Ristisaari 2 NE klo 11.41 (Thomas Oesch, Kati Könönen, Jyrki Pynnönen ym.); **25.5.** Pemaja, Aspskär valkopoiskihanhiparvessa NE klo 7.10 (Olli Okko, Arno Rautavaara); **15.-17.6.** Rautjärvi, Metsäkylä (video) (Jouko Poutanen, Mikko Pöllänen, Jari Kontiokorpi ym.).

11.5. tehdyt havainnot kahdesta punakaulahanhesta koskevat samoja kahden valkopoiskihanhen kanssa muuttaneita yksilöitä. Rautjärven havainnon ajankohta on varsin poikkeuksellinen, sillä Suomesta ei ole aiemmin kesäkuista havaintoa punakaulahanhesta. Ruotsissa nähtiin 1997 ennätyselliset 25 punakaulahanhea. Punakaulahanhen kohdalla on esitetty oletuksia, että pääasiallisen levinneisyysalueen Taimyrin niemimaan länsipuolella saattaisi nykyään pesiä pieni erillinen populaatio, joka muuttaisi normaalia lännemmäksi valkopoiskihanhen kanssa (Tommy Tyrberg, kirj.).

Ruostesorsa

(*Tadorna ferruginea*) (41,123,13)

25.4.-5.5. Hankasalmi, Vaponlahti ♂ (Ari Sylgren, Juha Rahkonen, Tapani Valtonen ym.); **10.5.** Helsinki, Vanhankaupunginlahti ♂♀-puk. lähtivät NE (v) (Antti Below, Timo Hietanen, Tomi Muukkonen); **10.5.** Lumijoki, Sannanlahti (Arvo Ohtonen, Jukka Piispanen, Esko Strömmer); **28.-29.5.** Kempele, Nenä ♂♀ (Markus Keskitalo, Satu Käsmä, Petri Lampila ym.); **31.5.-12.6.** Lumijoki, Sannanlahti ♂♀ (Pirkka Aalto, Panu Kuokkanen ym.); **15.-21.6.** Kristiinankaupunki, Domarkobben (Petri Rissanen ym.); **22.6.** Kristiinankaupunki, Trutklobbarna lähti N (Kari Korhonen); **16.6.** Haukipudas, Kraaseli (Leena ja Erkki Väisänen); **25.-28.6.** Oulu, Hietasaari (Ari Rajasärkkä); **29.6.-6.7.** Pori, Yyteri (Joel Karvonen ym.); **25.-26.7.** Rovaniemen mlk., Kivijärvi (Jari ja Ulla Pelto-mäki, Jarmo Rauhala, Kaisa Sirén ym.); **23.9.** Vaasa, Söderfjärden 2 lähtivät SW (Timo Lahti).

Helsingin linnuista toinen oli muuten naaraan näköinen, mutta sillä oli kaularenkaan aihe niskassa. Tämän takia linnun sukupuoleen ei osattu ottaa kantaa. Koiraan kaularengas alkaa kadota yleensä kesäkuussa, minkä jälkeen yksittäisen yksilön sukupuolen määrittäminen ei ole maastossa mahdollista. Todellisen lukumäärän päättelemisen on vaikeaa, koska ruostesorsa näkyvänä ja helposti tunnettavana lajina löytyy varsin helposti. Kempeleen ja Lumijoen havainnot pariskunnasta koskenevat samoja lintuja. Myös Kristiinankaupungin havainnot koskevat ilmeisesti samaa lintua. Näiden lisäksi joissakin muissakin tapauksissa saattaa todellisuudessa olla kyseessä samoja yksilöitä.

Ruostesorsan Bulgariassa ja Venäjällä olevat populaatiot ovat ilmeisesti kasvaneet viime vuosina aiemman taantumien jäljiltä. Sen sijaan muun Euroopan ja Turkin populaatiot ovat taantumassa (Hagemeijer & Blair 1997).

19.8.1994 Eckerö, Styringsudden (Ari Sylgren, Keijo Vesanen).

Vuoden 1994 ennätyskellisen invaasion loppusumma nousee nyt yhteensä 69:ään lintuun.

Amerikanhaapana

(*Anas americana*) (1,19,2)

1.5. Nokia, Haikanlahti ♂ (v) (Markku Kangasniemi, Petri Saari ym.); **1.-5.7.** Pori, Yyteri ♂ (Matti Sillanpää ym.).

Suomessa on tavattu jo useampia ilmeisiä haapana ja amerikanhaapana välisiä risteymiä, joten potentiaalinen amerikanhaapana täytyy tutkia varsin huolellisesti ennen lopullista määrittystä (ks. Peltomäki 1998).

Tavi

(*Anas crecca carolinensis*) (1,19,6)

12.-19.4. Kirkkonummi, Morsfjärden ♂ (Raimo Palmu, Veli Niemi ym.); **23.4.** Pori, Fleiviiki ♂ (Juha Niemi, Veikko Aalo); **27.4.** Lempäälä, Ahti-alanjärvi ♂ (Petri Salo, Jyri Reinikka); **30.4.** Pori, Riitasaran lahti ♂ (Juha Niemi); **1.6.** Lohtaja, Kalaraanta ♂ (Sami Salonkoski, Marko Pohjoismäki, Satu Vuorio ym.); **21.-23.6.** Vuolijoki, Otanmäki ♂ (Hannu Rönkkö, Juha Huttunen, Alpo Parttimaa ym.).

Kaikkien aikojen paras vuosi tälle alalajille. Amerikantavin määrittäminen on periaatteessa varsin suoraviivaista, mutta tavin ja amerikantavin risteymistä on havaintoja ainakin naapurimaastamme Ruotsista, joten hybridin mahdollisuus on syytä muistaa tässäkin tapauksessa.

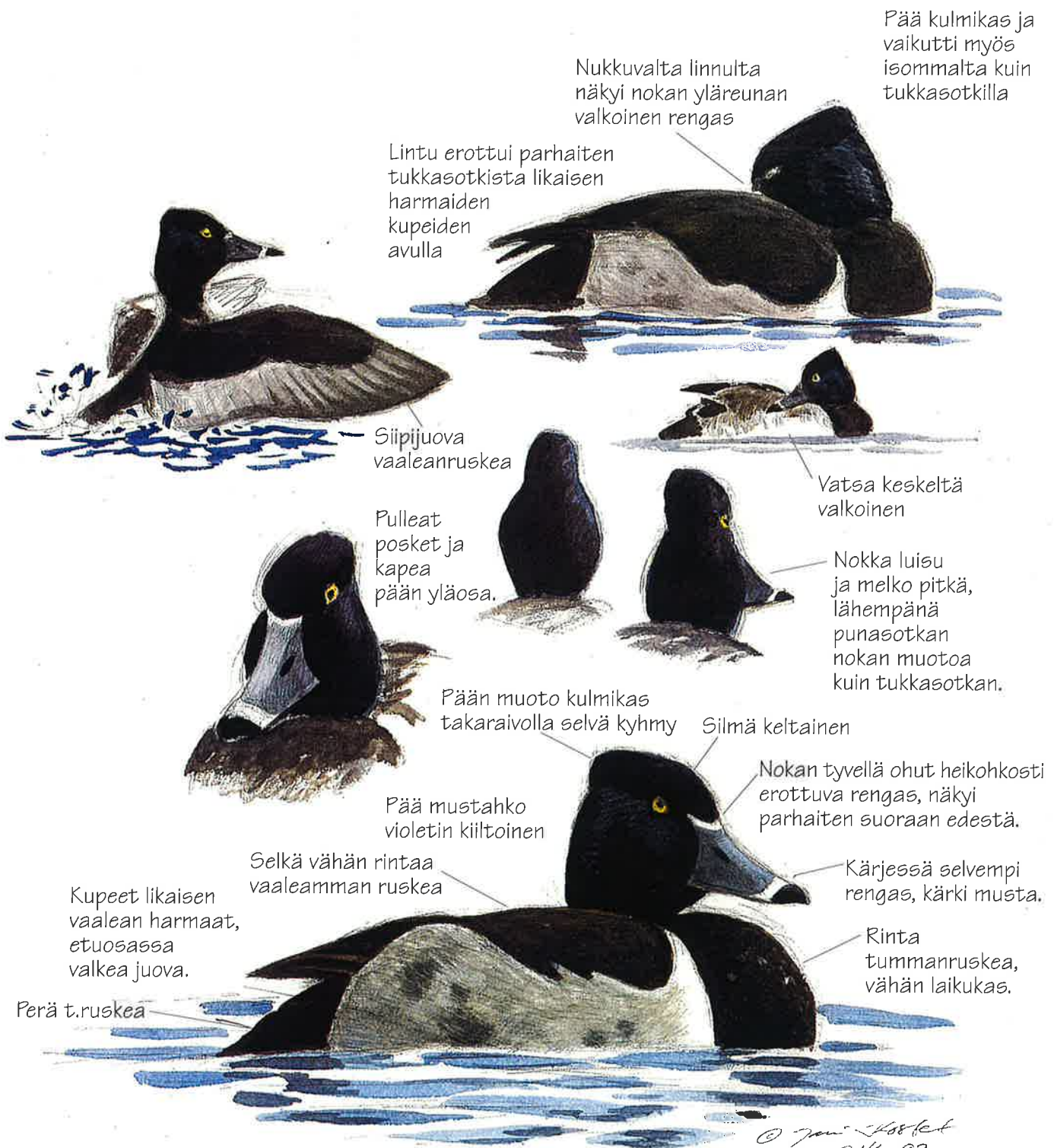
Amerikantukkasotka I. Sepelsotka

(*Aythya collaris*)

Vuolijoki, Otanmäen allas

21.6.1997 klo 10.30–13.00

(Sää alussa puolipilvinen muuttuen pilviseksi ja tiikusateiseksi, n. +18°C. Etäisyys lintuun 250–300 m, Leica apo 20–60 x zoom.)

Sinisiipitavi

(*Anas discors*) (1,10,1)

23.4. Pori, Teemuauto ♂ (Juha Niemi).

Porissa nähtiin koiras myös edellisenä keväänä. Kyseessä saattaa olla vaikka sama yksilö.

Amerikantukkasotka

(*Aythya collaris*) (0,1,2)

9.5. Piikkiö, Piikkiönlahti ja Kaarina, Kuusistonlahti ♂ (Tom Lindroos, Heikki Nurmi, Hannu Kormanen ym.); **3.6.-16.8.** Vuolijoki, Otanmäki ♂ (Hannu Rönkkö ym.).

Suomen ensimmäinen havainto tehtiin Porissa 28.4.-3.5.1989 (ks. Peltomäki 1997). Amerikantukkasotka on yllättävänkin harvinainen vierailija Suomessa muuhun Eurooppaan verrattuna. Ruotsissa lajista on tehty jo 19 havaintoa, mutta vuosi 1997 oli siellä ensimmäinen seitsemään vuoteen jolloin amerikantukkasotkaa ei tavattu (Christian Cederroth, kirj.). Brittein saarilla laji on niin tavallinen — 332 yksilöä vuoden 1993 loppuun mennessä — että se poistettiin sikäläisen RK:n listoilta vuoden 1994 alusta lähtien (Rogers et. al. 1994).

Pilkaniska

(*Melanitta perspicillata*) (10,27,4)

17.5. Kristiinankaupunki, Ljusgrund +2kv ♂ N (Kari Korhonen, Mauri Koivuluoma); **18.5.** Pori, Enskeri 2 +2kv ♂ N klo 8.37 (Juha Niemi, Antti J. Lind, Matti Sillanpää); **18.5.** Korsnäs, Södra Björkö +2kv ♂ N klo 12.13 (Aarne Lahti, Mauri Jalonen, Ari Veijalainen); **25.5.** Kristiinankaupunki, Ljusgrund 2 +2kv ♂ N (Kari Korhonen, Mauri Koivuluoma).

Yksilömäärän tulkitseminen on jälleen varsin hankalaa, mutta tässä tapauksessa RK on tulkinut 18.5. ja 25.5. yhdessä muuttaneiden kahden vanhaan koiraan olleen samoja lintuja.

Isohaarahaukka

(*Milvus milvus*) (11,24,1)

6.4. Dragsfjärd, Ekhamn SW (Henrik Lindholm, Jussi Jauhiainen, Kimmo Kuusisto).

Ruotsin pesimäkanta arvioidaan nykyään noin 700 pariksi joista lähes kaikki Skånessa. Lajin leviäminen pohjoisemmaksi tuntuu tapahtuvan länsinaapurissamme edelleen varsin verkkaiseen tahtiin (Tyrberg 1997). Kuten odottaa sopiinkin painottuvat tämän lajin havainnot Etelä- ja Lounais-Suomeen, ja tämä olikin jo 12. havainto TLY:n alueelta.

Käärmekotka

(*Circus gallicus*) (0,27,1)

7.7. Virolahti, Kurkela ENE (Urpo Merivalo, Jorma Mättölä).

Jo kuudes havainto tästä lajista Virolahdella. **17.5.1996** Virolahti, Kellovuori E (Olli-Pekka Liinalaakso, Risto Salo, Jarmo Syrjänen ym.).

Lintu on sama kuin jo julkaistu havainto samalta päivältä Virolahden Ala-Pihlajasta.

Arosuohaukka

(*Circus macrourus*) (33,116,33)

19.4. Kuhmalampi, Tervajärvi +2kv ♂ N (Jouni Lindqvist); **22.4.** Pedersöre, Kolppi +2kv ♂ (Sami Salonen); **24.4.** Hämeenkyrö, Sarkkijärvi +2kv ♂ N (Hannu Kettunen); **25.4.** Pihlajavesi, Kortteenen ja Elämäjärvi +2kv ♂ N (Eino ja Heikki Hiekkanen); **26.4.** Kristiinankaupunki, Lälby 2kv NW (Mauri

Koivuluoma, Antti Partanen); **26.4.** Helsinki, Kyläsaari 2kv NW (Timo Hietanen); **27.4.** Värtsilä, Niirala +2kv ♀ lähti NNE (Pentti Zetterberg, Aimo Jukkara, Heikki Pönnkä); **28.4.** Vehkalahti, Metsäkylä +2kv ♂ SE (Ari Vuorio, Heini Hyvärinen, Riikka Kaartinen); **1.5.** Pyhäjoki, Parhalahti +2kv ♂ NE (Heikki Tuohimaa, Kari Varpenius); **1.5.** Joutseno, Korvenkylä +2kv ♂ WSW (Jani Varis); **2.5.** Liminka, Virkkula +2kv ♂ (Esko Strömmer); **3.5.** Pukkila, Kantele +2kv ♀ lähti N (Mauri Leivo, Antti Mähönen); **5.5.** Vehkalahti, Hevossaari +2kv ♀ N (Tero Ilomäki); **8.5.** Vaala, Jaalanka +2kv ♂ (Alpo, Eija, Mikko ja Tuomas Partimaa); **8.5.** Pyhäjoki, Parhalahti +2kv ♀ NE (Heikki Tuohimaa, Risto Nevasaari, Kari Varpenius); **8.5.** Kokkola, Laajalahti +2kv ♂ N (Sami Kalliokoski, Aino Kananen, Jarmo Rasmus ym.); **8.5.** Paimio, Paimionlahti ja Kevola +2kv ♀ NNW (Rasmus Mäki, Ville Kirstilä, Matti Lempiäinen ym.); **10.5.** Pyhäjoki, Parhalahti 1-3 +2kv ♂ N (Heikki Tuohimaa, Kari Varpenius); **10.5.** Kirkkonummi, Smedjeåker +2kv ♀ N (Pekka Komi); **11.5.** Ranua, Asmuntti +2kv ♂ N (Taneli ja Auli Halonen); **12.5.** Siikajoki, Karinkanta +2kv ♂ (Jan-Erik Bruun); **12.5.** Pyhäjoki, Hanhikivi +2kv ♂ N (Jarmo Pirhonen); **12.5.** Porvoo, Ruskis +2kv ♀ SE (Martti Vattulainen, Eero Haapanen, Matti Ketola ym.); **13.5.** Kalajoki, Letto +2kv ♀ NE (Seppo Pudas); **13.-14.5.** Korppoo, Jumo +2kv ♀ (Jari Helstola, Antti Kause, Kalle Raimio); **19.5.** Sodankylä, kk. +2kv ♂ NNE (Ossi Piha); **20.5.** Virolahti, Harvajanniemi +2kv ♂ ESE (Jari Piepponen); **21.5.** Haukipudas, Kraaseli +2kv ♂ (Arvo Ohtonen, Jukka Piispanen, Sami Timonen); **21.5.** Hanko, lintuasema +2kv ♀ N (Petro Pynnönen, Kimmo Hotulainen, Aatu Vattulainen); **13.8.** Orimattila, Luhtikylä-Henna 2kv ♂ S (Kari Reinikainen); **4.9.** Vehkalahti, Kirkkojärvi +1kv ♂ (Eero Hietanen); **5.9.** Virolahti, Kellovuori 2kv ♂ ESE (Seppo Grönlund, Jukka Rokkanen); **11.9.** Joutseno, Keskisenlampi 1kv NE (Harri Nurhonen).

Parhalahden kalasatamassa nähtiin 10.5. kolmeen otteeseen pohjoiseen muuttava arosuokoiras, joten paikan saattoi todella ohittaa samana päivänä jopa kolme eri koirasta. Tässä tapauksessa on havainnoitsijoiden oman esityksen mukaisesti päädytty varovaisempaan arvioon 1-3 lintua, ja kokonaissummaan on laskettu vain yksi lintu. Tästä huolimatta lähes tuplatan parempi vuosi kuin edellinen ennätys vuotta aiemmin jolloin tavattiin 17 yksilöä. Määrän kasvu selittyi osaltaan myös määritystietouden lisääntymisellä (Forsman 1996), sillä hyväksytyissä linnuissa on poikkeuksellisen paljon naaraita. Myös Ruotsissa oli erittäin hyvä arosuohaukkavuosi, sillä siellä tavattiin 14 yksilöä (Christian Cederroth, kirj.).

14.5.1990 Kirkkonummi, Saltfjärden +2kv ♂ SE (Samps Cairenius, Jyri Heino); **21.4. 1994** Tohmajärvi, Tikkala +2kv ♂ N (Antti Vänskä, Matti Rekilä); **22.4.1994** Joutseno, Kivisaari +2kv ♀ SE (Samps Cairenius, Karri Kuitunen, Jukka Hatva ym.); **3.5.1996** Pyhäjoki, Parhalahti +2kv ♀ N (Heikki Tuohimaa); **14.5.1996** Pello, Havela +2kv ♂ (Jorma V.A. Halonen).

Pellon lintu on julkaistu aiemmin hylättynä. Vuoden 1994 arosuohaukkasumma on nyt 13 ja vuoden 1996 18 lintua.

Niittysuohaukka

(*Circus pygargus*) (18,432,-)

24.5.1986 Virolahti, Vilkkiläntura 2kv (Hannu Koskinen, Jari Heiskanen, Timo K. Palomäki ym.); **5.5.1993** Kotka, Hovinsaari 2kv ♂ SE (Mikko Pöyhönen, Olavi Paju); **6.8.1994** Joutseno, Konnunsuo +1kv ♂ (Pentti ja Teija Zetterberg);

20.4.1996 Kalajoki, Jokisuu +2kv ♀ NE (v) (Juha Hannila, Kari Koivumäki, Jukka Vierimaa).

RK ei tarkista havaintoja niittysuohaukasta vuoden 1997 alusta alkaen.

Arohiirihaukka

(*Buteo rufinus*) (0,1,2)

11.5. Outokumpu, Sysmäjärvi N (Antti ja Lassi Vänskä); **31.5.** Kotka, Mäntykangas E klo 13.20-13.23 (Jari ja Tarja Venemies); **31.5.** Hamina, Kirkkojärvi NE klo 14.03-14.18 (Ari Kuusela, Kimmo Kuusisto, Pasi Laaksonen ym.).

Kotkan ja Haminan havainnot koskevat aivan ilmeisesti samaa lintua. Suomen ensimmäinen havainto tehtiin Savonlinnassa 28.9.1987, jolloin huonokuntoisena löydetty 2kv ♀ vietiin hoitoon Heinolan lintutarhaan. Arohiirihaukka on ilmeisesti levittäytymässä pohjoisemmaksi, sillä se on pesinyt 1980-luvulta lähtien Unkarissa. Lisäksi Bulgarian populaatio on selvässä kasvussa, ja arohiirihaukkoja arvellaan pesivän siellä noin 300 paria (Hagenmeijer & Blair 1997). Arohiirihaukka on hyvin vaihteleva laji hiirihaukan tavoin, ja sen erottamisen joistakin *vulpinus*-alalajin hiirihaukoista ja riittävä dokumentointi on vähintäänkin haasteellinen tehtävä. Arohiirihaukan määrittämisestä ei tällä hetkellä ole tyhjentävää suomenkielistä artikkelia, joten lajista kiinnostuneille petostajareille suositeltavaa lukemista ovat Forsman (1998) ja Shirihai & Forsman (1991) sekä hyvin syvälinen perustyminen kotoisen hiirihaukan laajaan muunteluun.

Pikkukiljukotka

(*Aquila pomarina*) (4,93,14)

1.5. Mänttä, Pättiniemi subad/ad NW (Markku Saarinen); **2.5.** Maalahti, Petolahti subad (Ari Veijalainen, Arto Keskinen, Harry Seppälä); **5.5.** Kristiinankaupunki, Pohjoislahti NW (v) (Mauri Koivuluoma); **7.5.** Hamina, Kirkkojärvi ad E (Eero Hietanen); **9.5.** Ruotsinpyhtää, Tesjoki juv/subad (Urpo Merivalo); **17.5.** Porvoo, Söderskär NW/W (Dag Munsterhjelm); **17.5.** Helsinki, Vanhakaupunginlahti NW (Lasse J. Laine, Dáithí O'Ceallaigh, Bill Oddie ym.); **20.5.** Virolahti, Ala-Pihlaja E/NE (Mika Ohtonen, Tero Ilomäki, Sami Tuomela ym.); **23.5.** Kotka, Rapakivenjärvi NW (Klaus Laine); **23.-25.5.** Vantaa, Westerulla subad (Markku ja Biti Ojala, Antti Mähönen ym.); **28.5.** Vantaa, Westerulla subad/ad NNE (Juha Honkala, Kimmo Absetz); **9.6.** Kirkkonummi, Värby-Bergstad ad NE (Dick Forsman, David Cottridge, Matti Kapanen ym.); **11.6.** Kirkkonummi, Bergstad subad/ad NW (Annika Forsten, Pekka Komi, Heikki Luoto); **11.6.** Kirkkonummi, Friggeshby (Christian Catani); **19.7.** Turku, Kaksikerä subad/ad E/SSE (Markku Mikkola-Roos, Solveig Roos, Matti Viitasaari); **29.8.** Vantaa, Westerulla subad/ad SW (v) (Antti Below, Jari Päämi); **29.8.** Hanko, lintuasema subad/ad NE (Kari Soilevaara, Matti Rekilä, Jarmo Ruoho ym.); **30.8.** Hanko, Täktom subad/ad (Tom Lindroos, Hannu Kormanen ym.).

Selvästi kaikkien aikojen paras vuosi pikkukiljukotkalle Suomessa. Porvoon ja Helsingin havainnot 17.5., Vantaan havainnot 23.-25.5. ja 28.5. sekä Hangon havainnot 29.-30.8. koskevat ilmeisesti samoja lintuja. Kirkkonummen havainnot 11.6. koskevat varmudella samaa lintua. Vantaan lintu 29.8. on sen sijaan kellonaikojen perusteella varmasti eri yksilö kuin samana päivänä Hangossa nähty lintu.

24.5.1994 Pyhtää, Ristisaari subad/ad N (v) (Petteri Tolvanen, Aki Arkkiomaa, Ari Laine ym.).

Vuodelta 1994 on nyt hyväksytty kymmenen pikkukiljukotkaa.

Kiljukotka*(Aquila clanga)* (?168,14)

9.5. Haukipudas, Virpiniemi subad/ad (Kari Rannikko); **9.5.** Virolahti, Kurkela subad/ad (Hannu Kettunen, Kari Karhu); **20. ja 23.5.** Virolahti, Pyterlahti ja Kurkela subad (Hannu Kettunen, Markku Kangasniemi, Jarmo Syrjänen ym.); **30.5.** Kirkkonummi, Porkkala 2kv N/NNE (Petri Lampila, Markus Keskitalo, Satu Käsmä); **22.6.** Liminka, Virkkula 2kv WNW/SW (Aleksi, Petteri ja Sakari Lehtikoinen ym.); **16.8.** Hanko, Svanvik 2kv W (Markku ja Biti Ojala, Mauno Niskanen ym.); **24.8.** Miehikkälä, Laisniemi SE (Hans Colliander); **11.-12.9.** Virolahti, Kellovuori ad (Seppo Grönlund, Jukka Rokkanen); **12.9.** Vantaa, Westerhalla subad S/SW (Jukka Hintikka); **12.9.** Kirkkonummi, Friggesby subad (Christian Catani); **19.-20.9.** Hanko, Täktom subad/ad SW (Markku Rantala, Kari Eisner, Lauri Mäenpää ym.); **24.9.** Kirkkonummi, Porkkala subad NW (Pekka Komi, Hans Ehrnsten, Rolf Friberg ym.); **25.-26.9.** Hanko, Stenudden ja Täktom subad/ad (Kim Vinari, Pertti Uusivuori); **25.9.** Hanko, Tallholmarna subad/ad NW (Ahti Vapaavuori); **26.-27.9.** Hanko, lintuasema ja Täktom 2kv (v) (Tomi Muukkonen, Seppo Niiranen, Markus Varesvuo ym.); **11.10.** Pyhäjoki, Eteläkylä ad S (Veli-Pekka Viklund, Kari Rannikko, Kalevi Tunturi).

Eriomainen vuosi vaikka todellisen yksilömäärän tulkitseminen on jälleen kerran varsin hankalaa. Vantaalla ja Kirkkonummella 12.9. tehdyt havainnot koskevat varmaankin eri lintuja, sillä Kirkkonummen lintu nähtiin ilmeisesti paikalla jo edellisenä iltana. Hangon havaintojen 19.-20.9. ja 25.-26.9. subad/ad linnusta on tulkittu koskevan vain yhtä yksilöä.

Elokuun alku 1977 Maaninka, Pieni-Lapinjärvi (v) (Pentti Runko; ilm. Kalle Ruokolainen); **23.5.1989** Siikajoki, Tauvo subad/ad NW (Hannu Koskinen, Timo K. Palomäki); **26.5.1992** Ylämaa, Väkeväjärvi ad (Sampsa Cairenius, Jyri Heino, Minna-Riikka Järvinen); **2.6.1992** Ylämaa, Väkeväjärvi ad (Minna-Riikka Järvinen); **9.9.1995** Inkoo, Thorsbacka subad (Jarkko Santaharju, Johan Ekroos, Raimo Palmu ym.).

Vuoden 1992 Ylämaan havaintojen on tulkittu koskevan samaa soidintavaa lintua. Alueelta on hyväksytty jo aiemmin yksi keväinen subad/ad ja yksi syksyinen ad-lintu, joten nämä uudet havainnot eivät korota yksilömääriä.

Arokkotka*(Aquila nipalensis)* (1,22,1)

18.-19.5. Särkisalo, Pensalo 2kv (Janne Riitimäki, Hannu Ekblom, Markus Ahola ym.).

Arokkotka on tavattu nyt vuosittain vuodesta 1988 lähtien. Kaikki Suomessa tavatut linnut ovat olleet nuoria tai esiäikuisia lintuja.

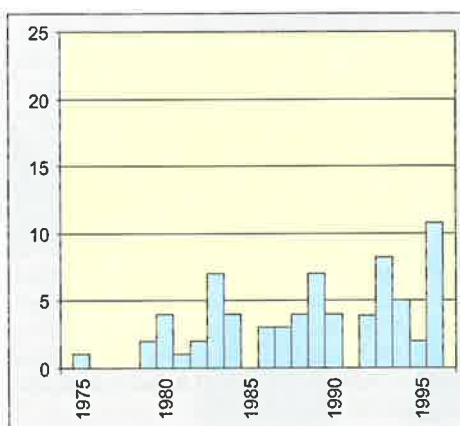
Keisarikotka*(Aquila heliaca)* (0,4,1)

14.6. Kuusamo, Vuotunki 2kv NE (v) (Pentti Kallio, Kari Engelbarth, Martti Heikinheimo ym.).

Edellinenkin havainto on Kuusamosta vuotta aiemmin. Keisarikotka on taantunut valtaosassa Eurooppaa selvästi viime vuosikymmeninä, mutta Slovakiassa ja Unkarissa on tapahtunut kannan voimistumista viimeisen runsaan kymmenen vuoden aikana (Hagemeijer & Blair 1997).

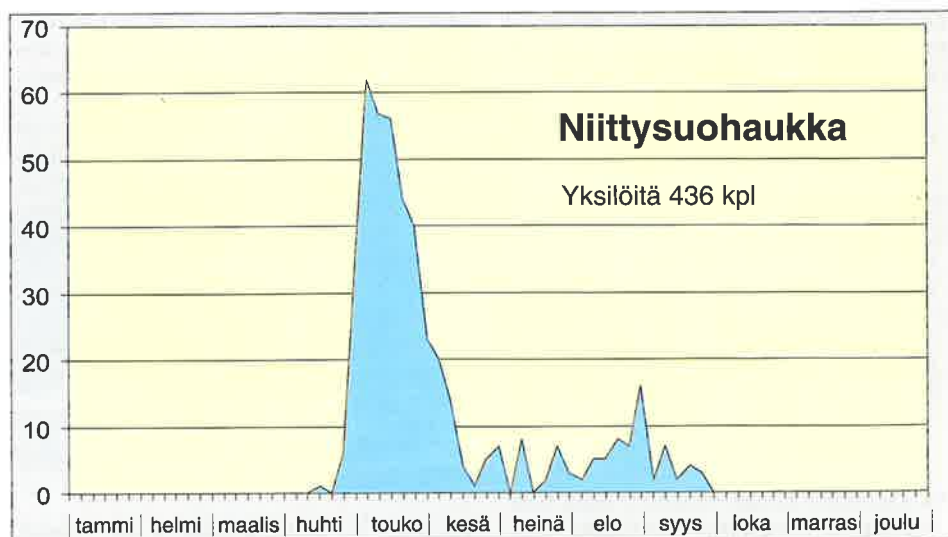
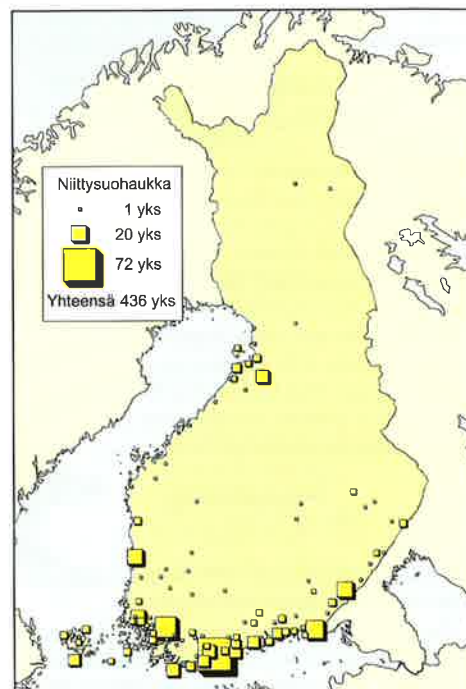

Niittysuohaukka (*Circus pygargus*) 1kv ♀ 15.9.1996 Laitila. © Tom Lindroos.

Niittysuohaukkan (*Circus pygargus*) vuosittainen esiintyminen 1974-1996. Havaintojen määrä on lisääntynyt voimakkaasti 1980-luvun lopulta lähtien.

Niittysuohaukkan (*Circus pygargus*) alueellinen esiintyminen Suomessa 1974-1996. Havainnot keskittyivät erittäin voimakkaasti etelärannikolle ja siellä etenkin Kirkkonummelle. Myös Limingan alueelta on paljon havaintoja.

Niittysuohaukkan (*Circus pygargus*) esiintyminen Suomessa viiden päivän pentadeihin jaettuna. Suomen varhaisin havainto on tehty 20.4. ja myöhäisimmät 23.9. Ylivoimainen enemmistö havainnoista tehdään toukokuussa.

Punajalkahaukka

(*Falco vespertinus*) (?517,-)

12.5.1986 Hyvinkää, Kytäjä ♀ (Pertti Raunemo; ilm. Ari Ahtiainen); **6.6.1994** Lemi, Urolanlahti ♀ (Sampsä Cairenius); **2.-11.7.1994** Liminka, Iso Veneneva ♂♀ (Pirkka Aalto, Reijo Kylmänen, Pentti Manninen ym.); **3.9.1995** Pori, Pietniemi ♀ (Jari Lagerroos, Jaakko Esama, Matti Sillanpää); **16.5.1996** Hattula, kk. +2kv ♂ (Toivo Kirkkomäki); **29. ja 31.5.1996** Kärämäki, Venetpalo ja Pulkki, Uljuan allas +2kv ♂ (Toivo Kirkkomäki). Limingan pariskunnan naaras on julkaistu aiemmin päivämäärällä 8.7.1994.

RK ei tarkista havaintoja punajalkahaukasta vuoden 1997 alusta lähtien.

Tunturihaukka

(*Falco rusticolus*)

26.10.-27.12.1991 Korppoo, Jurmo 1 kv (Rasmus Mäki, Ari Lehtinen, Kalle Larsson ym.).

RK ei tarkista havaintoja tunturihaukasta vuoden 1997 alusta lähtien.

Kääpiöhuitti

(*Porzana pusilla*) (0,7,1)

17.5.-18.6. Hamina, Kirkkojärvi ♂ (r,v) (Tatu Hokkanen, Gitta Aaltonen, Petri Parkko ym.).

Kaikki aikaisemmatkin havainnot ovat olleet soidintavia koiraita, ja niiden löytöpäivämäärät osuvat aikaväliin 3.6. - 3.7.

7.-9.6.1995 Joensuu, Höytiäisen kanava ♂ (ä) (Harri Kontkanen, Pentti Zetterberg, Jari Kontio-korpi ym.).

Paksujalka

(*Burhinus oedicnemus*) (1,8,1)

2.6. Rautjärvi, Purnujärvi (Jukka Virtanen, Harri Siitonen, Mikko Pöllänen ym.).

Pääskykahlaaja/Aropääskykahlaaja

(*Glareola pratincola/nordmanni*) (1,3,2)

30.8. Tammisaari, Finbygränd 2 SSW (Tom Lindroos, Hannu Kormano).

Linnut menivät liian kaukaa eksaktin lajinmäärityksen tekemiseksi, mutta yläpuolen väritys viittasi pääskykahlaajiin. *Glareola*-lajien siiven alapinnan todellista väriä on usein hyvin vaikea todeta maastossa vaikka etäisyys ei olisi kovin suuri. Lisäksi pääskykahlaajan siiven valkea takareuna häviää helposti linnun lentäessä taivasta vasten, joten näidenkin lajien kohdalla määrittäminen suhteen on syytä olla varovainen.

Aropääskykahlaaja

(*Glareola nordmanni*) (6,10,0)

23.8.1968 Salo, Halikonlahti (Ari Vienonen, Jari Lintuvuori; ilm. Jyrki Normaja); **19.-22.5.1995** Närpiö, Piolahti lähti NW (Kari Korhonen, Mauri Koivuluoma, Petri Rissanen ym.).

Mustajalkatilli

(*Charadrius alexandrinus*) (18,38,1)

16.-17.5. Korppoo, Jurmo ♀-puk lähti W (Kalle Rainio, Pekka Alho, Jari Helstola ym.).

Suohyypä

(*Vanellus leucurus*) (0,2,1)

11.5. Parikkala, Siikalahti lähti N (Jouko Rantanen, Hanna Soikkeli ym.).

Edelliset havainnot tehtiin 11.-16.5.1975 Vehkalahtella ja 15.5.1990 Siikajoella. Suohyypä on Euroopassa todellinen suurharvinaisuus, sillä laji oli tavattu vuoteen 1988 mennessä Euroopassa vain 25 kertaa (Alström et. al. 1991). Näistä havainnoista tehtiin peräti kahdeksan vuonna 1975, jolloin lajilla oli ilmeisesti jonkinlainen invaasio länteen. Jonkinlaista invaasion tyylistä on saattanut olla nytkin, sillä Ruotsin toinen ja kolmas lintu tavattiin kesäheinäkuun aikana, ja samaan aikaan nähtiin yksi lintu myös Tanskassa (Christian Cederroth, kirj.).

Siperiankurmitsa

(*Pluvialis fulva*) (1,74,2)

13.7. Pori, Yyteri (v) (Tapani Lilja, Juha Niemi ym.); **29.8.** Lemland, Lågsjär 1kv (Timo Hietanen).

Siperian-/Amerikankurmitsa

(*Pluvialis fulvaldominica*)

28.8.1995 Äänekoski, Metsä-Sellu 1kv lähti W (Eino, Heikki ja Kalle Hiekkänen); **23.9.1996** Kuusankoski, Eerola (Lassi Kujala, Lasse Artevo). Vuoden 1996 massaesiintymisen kokonaissumma nousee 51 lintuun.

Rusokaulasirri

(*Calidris ruficollis*) (0,1,2)

2.6. Virolahti, Kauholma lähti ESE (Timo Yrjölä); **12.7.** Uusikaupunki, Kloppe (v) (Olli Tenovuori ym.).

Kauholman lintu oli jonkin aikaa paikallisena pikkusirrien kanssa. Uusikaupungin linnusta tuli Suomen ensimmäinen laajempiakin harrastajajoukkoja ilahduttanut rusokaulasirri. Maamme ensimmäinen havainto tehtiin 1.6.1991 Kemiössä.

Palsasirri

(*Calidris melanotos*) (6,33,4)

4.6. Kristiinankaupunki, Hamnfjärden (Mauri Koivuluoma ym.); **18.-19.6.** Kotka, Hovinsaari (video) (Rauno Sandberg, Ari Eerola, Klaus Laine ym.); **21.6.** Salo, Halikonlahti (Antero Topp, Pekka Keskinen, Jyrki Normaja ym.); **30.7.** Ruokolahti, Laurniemi +1kv (Jukka Jantunen ym.).

Palsasirrin pesimäalue käsittää paitsi Alaskan ja Pohjois-Kanadan myös laajoja alueita Siperiassa aina Taimyrin niemimaalle asti. Vuodesta 1980 lähtien on ilmaantunut myös viitteitä lajin ilmeisestä levittäytymisestä lännemmäksi, sillä useita soidintavia koiraita on tavattu niukalti Uralin länsipuolella (Hagemeijer & Blair 1997). Ruotsissa nähtiin 1997 11 palsasirriä, ja maan kokonaissumma nousee 119 lintuun. Palsasirri pudotetaan länsinaapurisamme pois tarkistettavien lajien luettelosta vuoden 1999 alusta lähtien (Christian Cederroth, kirj.).

Lampiviklo

(*Tringa stagnatilis*) (47,355,-)

16.-17.6.1992 Hailuoto, Patelanselkä (Pentti ja Teija Zetterberg); **23.5.1993** Outokumpu, Jokipohjan puhdistamo (Pentti Zetterberg, Antti Vänskä).

RK ei tarkista havaintoja lampiviklosta vuoden 1994 alusta lähtien.

Kiljukotka (*Aquila clanga*) 26.9.1997 Halias.

Lintu muistuttaa paljolti nuorta, mutta on määritettävissä 2kv-ikäiseksi mm. vaihtuneiden sisimpien käsisulkien perusteella.

© Markus Varesvuo.

Siperiankurmitsa (*Pluvialis fulva*) 13.7.1997 Yyteri. Huomaa kapustarintaan verrattuna erittäin pitkät jalat ja suhteellisen suuri nokka.

© Hannu Kettunen.

Isovesipääsky (*Phalaropus fulicarius*) 1kv 16.10.1997 Vuolijoki, Otanmäen altaat.

© Pekka Helo.

Rusokaulasirri

(*Calidria ruficollis*)

Uusikaupunki, Pyhämaa,

Santakari, Ärväskiri

(löytäjä Olli Tenovuori)

12.7.1997 klo 21.20–22.20

Niskassa
vähän viiruja.

Selässä valkoinen
2-osainen V-kuvio.

Hartiahöyhenet
tummenivat
selän
keskustaa
kohden

Useimmissa
hartiahöyhenissä
ruosteenpunaiset
reunukset, muuta-
missa alemmissa
valkoiset,
musta keskusta.

Pää vähän
suurempi kuin
pikkusirillä.

Kalotti tumma-
viiruin,
selvärajainen.
Selvempi kuin
Jonssonissa.

Skj vaalea,
viiruton.

Ohjas selvä,
melko tumma.

Tertiaalit näyttivät
varsinkin takaapäin
melko harmailta,
ohut vaalea reunus.
Siivenkärki vähän yli
pyrstön kärjen.

Peitinhöyhenet
harmaat, ohut vaalea
reunus höyhenissä.

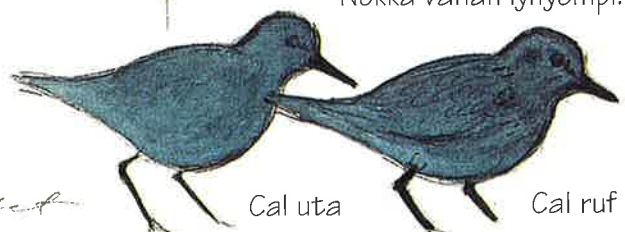
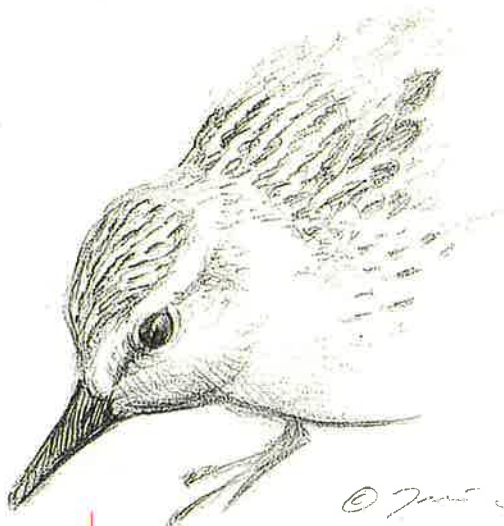
Nokka musta,
tyvestä melko paksu.

Jalat mustat, vähän paksummat
kuin pikkusirillä.

Rinnan ympäri heikkoja
viiruja, vahvimmillaan viirut
rinnan sivuilla. Viirut
vaikuttivat melko tasa-
paksuilla, ei nuoli-
kuvioisilta paremminkin
vähän pisaramaisilta.

Heikkoa
viirutusta
miekassa
ja korvan-
peitin-
höyhenissä.

Koko suunnilleen sama
kuin pikkusirillä.
Pää vähän isompi ja
"niskavampi". Jalat
vähän paksummat ja
ehkä vähän lyhyemmät.
Nokka vähän lyhyempi.

© Jari Kostet

Amerikanvesipääsky (*Phalaropus tricolor*) (2,2,1)

24.5. Pori, Yyteri ♀ (Tapio Tuomenoja).

Lintu viivähti hetken paikallisena Yyterin lietteillä suokukkoparvessa. Edellinen amerikanvesipääsky nähtiin 14.-17.9.1989 Lappeenrannassa.

Isovesipääsky (*Phalaropus fulicarius*) (11,32,6)

1.6. Korsnäs, Södra Björköns jp N/NNE (Ari Veijalainen, Mauri Jalonen); 2.-3.6. Kristiinankaupunki, Hamnfjärden (Jorma ja Riitta Kaitajärvi ym.); 20.9. Turku, Moisio 1kv (v) (Jukka Tammi, Arje Keskinen, Henry Lehto ym.); 20.-22.9. Kaarina, Rauvola 1kv (v) (Tarmo Nurmi ym.); 16.-21.10. Vuolijoki, Otanmäki 1kv (v) (Pekka Helo, Ari Partanen, Jouni Ruuskanen ym.); 17.10. Patti-joki, Yrjänä tp. hetken paikallisena, lähti NE (Heikki Tuohimaa); 18.10. Hanko, lintuasema 1kv lähti S (Johan Ekroos, Jari Laitasalo).

Kaikkien aikojen paras vuosi Suomessa edellisen ennätysten oltua vuodelta 1996, jolloin nähtiin viisi lintua. Turun ja Kaarinan havaintojen on arveltu koskevan samaa lintua. Vuolijoella saattoi olla kaksikin eri yksilöä, sillä eri päivinä tehdyt kuvaukset poikkeavat jossain määrin toisistaan. RK otti tässä tapauksessa kuitenkin varovaisen kannan ja tulkitsi paikalla olleen vain yhden linnun. Myös Ruotsissa on ollut peräkkäin pari hyvää isovesipääskyvuotta — mm. kuusi havaintoa vuodelta 1997 — ja laji on poistettu siellä tarkistettavien lajien listalta vuoden 1999 alusta lähtien (Christian Cederroth, kirj.).

Isokihu (*Stercorarius skua*) (6,21,2)

12.3. Sodankylä, Vuotso (v) (Osma Hirvasvuopio; ilm. Ossi Pihajoki); 30.3. Lemland, Lågskär SE (Visa Rauste, Karno Mikkola, Jussi Lindström ym.).

Molemmat havainnot ovat hyvin varhaisia kevät-havaintoja, mutta eivät täysin poikkeuksellisia, sillä myös 1982 nähtiin Kokkolassa maaliskuinen isokihu. Sodankylän lintu löytyi yliajettuna lumiselta 4-tieltä noin 15 km Vuotsosta etelään, ja kyseinen yksilö oli jo neljäs isokihu Lapista. Myös Lågskärin havainto on saaren neljäs. Ruotsissa nähtiin 1997 pääasiassa voimakkaiden länsituulten seurauksena yli 300 isokihua, joista kuusi Itämerellä ja kolme sisämaassa (Tommy Tyrberg, kirj.).

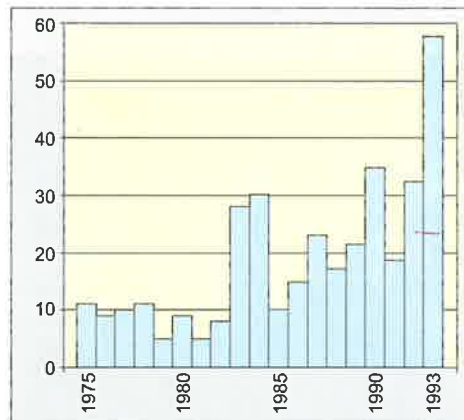
Mustanmerenlokki (*Larus melanocephalus*) (0,9,2)

22.9.-2.10. Lohja, Kunnarla 1kv (v) (Jan Södersved, Raimo Huolman ym.); 28.9. Siuntio, asema 1kv (v) (Markku Hyvärinen).

Valokuvien perusteella kyseessä ovat eri yksilöt, jotka molemmat olivat vielä lähes täysin juvuvuussa mikä on varsin poikkeuksellista syys-lokakuun taitteessa. Laji on Ruotsissa tullut niin tavanomaiseksi — 180 yksilöä vuoden 1996 loppuun mennessä — että se on siellä kokonaan poistettu RK:n lajilistalta vuoden 1997 alusta lähtien (Cederroth 1997). Vuonna 1997 nähtiin Ruotsissa hieman alle 30 lintua, joista yksi pesi naurulokin kanssa Skånessa (Tommy Tyrberg, kirj.). Virossa mustanmerenlokki on tavattu kuudesti, ja kaksi havainnoista koskee pesälöytöjä (Leibak et. al. 1994).

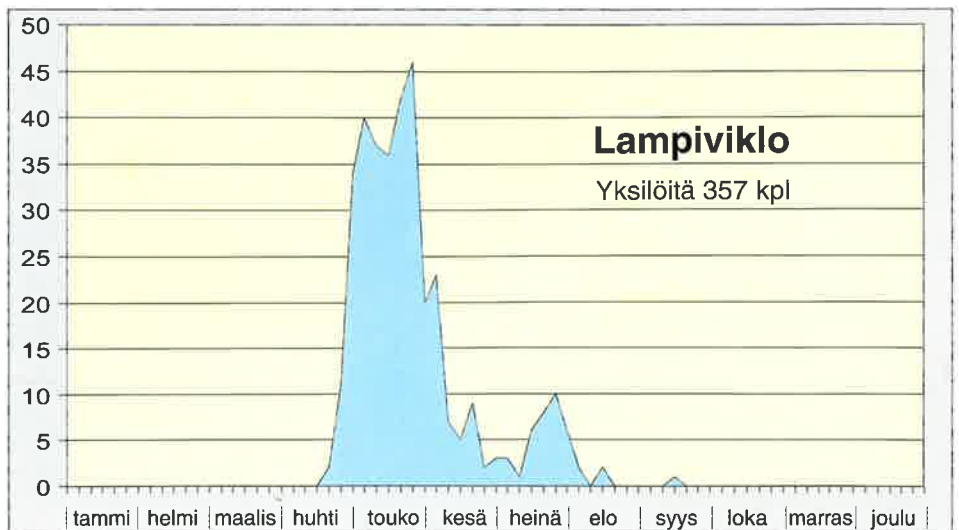
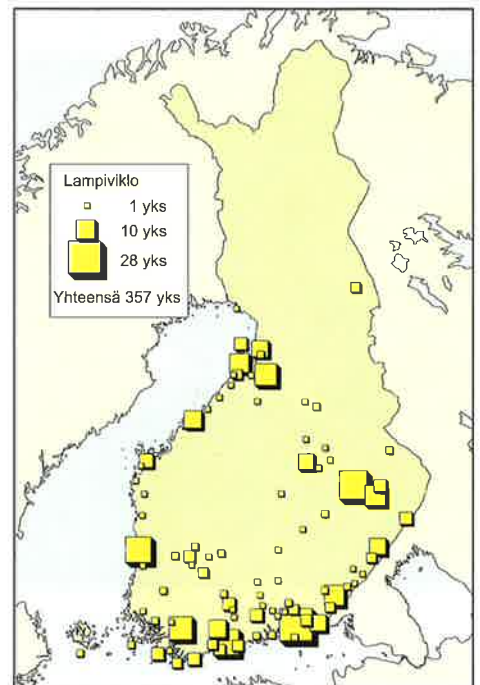

Lampiviklo (*Tringa stagnatilis*) 1kv 13.7.1993 Pori, Fleiviiki. © Matti Sillanpää.

Lampiviklon (*Tringa stagnatilis*) vuosittainen esiintyminen 1974-1993. Yksilömäärissä on suuria vuosittaisia vaihteluja, mutta kasvava trendi on silti selvästi nähtävissä.

Lampiviklon (*Tringa stagnatilis*) alueellinen esiintyminen Suomessa 1974-1993. Lampiviklon esiintymisessä on useita huomattavia keskittymiä kuten Outokummun-Joensuun seutu, Kotkan, Espoon, Salon ja Porin alueet.

Lampiviklon (*Tringa stagnatilis*) esiintyminen Suomessa viiden päivän pentadeihin jaettuna. Huomiotäherättävää on syys-havaintojen lähes täydellinen puuttuminen.

"Aroharmaalokki" (*Larus argentatus cachinnans*) Suomen ensimmäinen 1kv cachinnans Lahden kaatopaikalla 22.9.1997. Huomaa vaalea pää ja vatsapuoli, vaaleat siiven alapinnat, pitkä nokka ja pitkät jalat. © Visa Rauste.

Mustanmerenlokki (*Larus melanocephalus*) 1kv syyskuu Lohja 1997. Lintu on vielä käytännössä täysin juv-puvussa. © Henry Lehto.

Mustanmerenlokki (*Larus melanocephalus*) 1kv syyskuu Lohja 1997. Sama lintu kuin edellisessä kuvassa. © Pekka Komi.

Harmaalokki

(*Larus argentatus cachinnans*) (0,0,1)

19.-22.9. Lahti, Kujalan kaatopaikka 1kv (Pekka Saikko ym.).

Vasta ensimmäinen havainto Suomesta. Ruotsissa havaittiin vuonna 1996 peräti 228 harmaalokkia, joissa todettiin joko alalajien *cachinnans* tai *michahellis* piirteet (Cederroth 1997). Vuonna 1997 noteerattiin länsinaapurissa noin 141 *cachinnansia* mutta vain kuusi *michahellista*. Ruotsin havainnot keskittyvät voimakkaasti ajanjaksolle elokuun lopulta lokakuun lopulle. Ainakin *cachinnans*-alalajin lintujen esiintyminen vaikuttaa olevan yhteydessä etelän- ja kaakonpuoleisiin tuuliin. Ruotsin havainnot keskittyvät selvästi etelä- ja länsirannikolle sekä Öölantiin ja Gotlantiin (Christian Cederroth, kirj.). Sekä *cachinnans* että *michahellis* ovat viime vuosikymmeninä leviittäneet pohjoisemmaksi (Jonsson 1998), joten niiden esiintyminen Itämerellä on hyvin ymmärrettävää. Tuntuu varsin selvältä, että lisääntyvän kaatopaikkaretkelyn ja parantuneen tuntemuksen myötä *cachinnanseja* tullaan tapaamaan meilläkin kiihtyvään tahtiin. Itämerellä esiintyvien harmaalokkien määrittämisestä on kirjoitettu viime vuosina runsaasti, mutta suomenkielisenä toistaiseksi valitettavan niukalti (Jonsson 1998). Harmaalokin alalajille *cachinnans* ("aroharmaalokki") on useimmissa Euroopan maissa annettu lajistatus. Kysymys siitä, kuinka moneen lajiin eurooppalaiset harmaalokit tulisi ryhmitellä, on kuitenkin avoin, ja monenlaisia näkemyksiä on ehdotettu. DNA-analyysit ja maastotutkimukset muotojen kohtaamisalueilla saattavat tuoda kysymykseen olennaista valaistusta jo lähitulevaisuudessa. Viimeksi Panov & Monzikov (1998) ovat esittäneet, että muotojen *argentatus* ja *cachinnans* suhde ei ole niin suoraviivainen kuin jossain on otaksuttu. Tässä tilanteessa Suomen RK päätti seurata Ruotsin esimerkkiä ja julkaista havainnon harmaalokin alalajina.

Grönlanninlokki

(*Larus glaucooides*) (2,8,1)

22.2. Korppoo, Jurno 2kv lähti E (William Velmala).

Nokisiipilokki

(*Larus atricilla*) (0,0,1)

1.- 8.5. Västanfjärd, Galtarbyviken ja 11.5.- 22.7. Dragsfjärd, Taalintehdas +2kv (v) (Henrik Lindholm, Christina Oetken ym.).

Suomen ensimmäinen ja varsin odotettu havainto tästä amerikkalaisesta lokkilajista. Nokisiipilokista on Euroopassa toista sataa havaintoa, joista ainakin kolme Tanskasta ja kolme Ruotsista (Lewington et. al. 1991). Valtaosa näistä on luonnollisesti nähty Brittein saarilla, jossa on vuoden 1997 loppuun mennessä tavattu 88 nokisiipilokkia (Rogers ym 1998). Nokisiipilokki pesii Yhdysvaltain ja Kanadan itärannikolla sekä Meksikon laidella ja Karibianmerellä aina Etelä-Amerikan pohjoisosiin asti (Cramp & Simmons 1983). Nokisiipilokilla tuntuu menevän rapakon takana hyvin, sillä kanta on siellä selvässä kasvussa ja pesimäkannaksi arvioidaan noin 300 000 paria (Hoo-gendoorn & Steinhaus 1990).

Nokisiipilokki (*Larus atricilla*) +2kv toukokuu 1997 Dragsfjärd. Huomaa hyvin tumma selkäpuoli ja vain pienet valkeat kuviot siipisulissa. © Markku Huhta-Koivisto.

Preerianaurulokki

(*Larus pipixcan*) (0,0,1)

31.5. Oulu, Ruskon kaatopaikka +2kv (Pekka Saikko, Toni Eskelin).

Uusi lintulaji Suomelle. Euroopassa oli tehty nelisenkymmentä havaintoa preerianaurulokista viime vuosikymmenen loppuun mennessä, joista yllättäen peräti seitsemän Ruotsista ja viisi Norjasta (Lewington et. al. 1991). Preerianaurulokki on edellisestä lajista poiketen selvästi sisämaan loppilintu, ja sen pesimäalue käsittää läntisen Pohjois-Amerikan preerialla sijaitsevat järvisuodut. Sen pääasiallinen talvehtimisalue on Etelä-Amerikan Tyynenmeren puoleisella rannikolla (Cramp & Simmons 1983). Preerianaurulokin pesimäpopulaatiosta on yllättävän vähän tarkkoja tietoja, mutta kanta arvioidaan varsin suureksi. Tämä perustuu mm. siihen, että USA:n Kansasissa on nähty parhaina päivinä peräti 300 000 - 400 000 muuttavaa lintua (Hoogendoorn & Steinhaus 1990). Preerianaurulokin levinneisyyden huomioon ottaen se on Euroopassa ehkä yllättävänkin yleinen nokisiipilokkiin verrattuna. Lajille tuntuu kuitenkin olevan ominaista nokisiipilokkia voimakkaampi taipumus vaellella kauas normaalien alueitensa ulkopuolelle, sillä preerianaurulokkeja on tavattu aina Australiassa, Etelä-Afrikassa ja Intian valtamerellä asti (Hoogendoorn & Steinhaus 1990).

Valkosiipitiira

(*Chlidonias leucopterus*) (3,27,3)

26.5. Virolahti, Vähäharvajanniemi N (Seppo Korpela, Matti Vanhapelto); **27.5.** Virolahti, Suur-Pisi WSW (Esa Sojamo, Topi Mäkinen); **14.9.** Kemiö, Sjöläx 1kv N (Henrik Lindholm).

Nuoret linnut tuntuvat olevan meillä todellisia suurharvinaisuuksia, sillä ainoa aikaisempi nuori lintu nähtiin Turussa 8.9.1974. Suomessa ei valitettavasti nähty merkkiäkään valkosiipitiirien ainutlaatuisesta esiintymisestä, joka koettiin mm. Saksassa, Tanskassa ja Ruotsissa toukokuun puolivälissä. Pelkästään Ruotsissa nähtiin muutamassa päivässä yli 1500 valkosiipitiiraa mikä on lähes kymmenkertainen määrä maan aikaisempaan kokonaissummaan verrattuna (Christian Cederroth, kirj.).

Pikkuruokki

(*Alle alle*) (n58,102,20)

2.1. Eurajoki, Olkiluoto tp. (Markku ja Tapani Santamaa, Veli Puputti); **3.1.** Enontekiö, Nunna-

nen (Laura Isokääntä; ilm. Pirkka Aalto); **21.2.** Pori, Räyhä tp. (Kari Malen; ilm. Ari Karhilahti); **30.9.** Eckerö, Berghamn tp. (Matti Valle, Jaakko Karumo); **4.10.** Uusikaupunki, Vasikkakari tp. S ja laskeutui (Rasmus Mäki, Sampo Kunttu); **25.10.** Luvia, Säppi tp. (Juha Niemi); **7.11.** Pyhtää, Ristisaari tp. SE (Thomas Oesch); **9.11.** Mustasaari, Valassaaret tp. N (Heikki Tuohimaa, Kari Varpe-nius); **10.11.** Kristiinankaupunki, Ljusgrund tp. S/SW laskeutui (Kari Korhonen); **10.-12.11.** Enontekiö, Muotkajärvi tp. (v) (Jorma V.A. Halonen, Pirkka Aalto, Heikki Ylitalo); **14.11.** Pori, Tahkoluoto 2 tp. (Juha Niemi ym.); **17.11.** Pori, Tahkoluoto tp. (Juha Niemi, Tapani Lilja); **18.11.** Pyhäjoki, Hanhikivi tp. S (Heikki Tuohimaa); **19.11.** Korppoo, Jurmo tp. SE (Rami Lindroos); **19.-25.11.** Varkaus, Pussilantaipaleen kanava tp. (v) (Ari Huttunen; ilm. Eino Repo); **21.11.** Pyhä-joki, Elävisluoto tp. S (Harri Taavetti, Kari Varpe-nius); **22.-23.11.** Kemi, Hepola tp. (Markku Räi-sänen, Juhani Jaakkola; ilm. Pekka Suopajärvi); **20.12.** Kristiinankaupunki, Domarkobben tp. S (Petri Rissanen); **21.12.** Kristiinankaupunki, Storbodan tp. (Petri Rissanen, Veikko Forsberg).

Enontekiön tammikuinen lintu löytyi kuolleena pihapiiristä kuusen alta ja marraskuun linnun löysi koira metsäisestä vaaranrinteessä, jossa se yritti paeta sukeltelella lumihankeen. Lintu vapautettiin rengastettuna ja hyväkuntoisena pari päivää myöhemmin Pellon Sirkkakoskella, jolloin lintu otti korkeutta suunnaten kohti etelää. Porin helmikuinen lintu löytyi kuolleena kalaverkosta ja on nyt Turun Yliopiston eläinmuseon kokoelmis-sa. Kemin lintu löydettiin huonokuntoisena talon pihalta, ja se menehtyi seuraavana päivänä.

Kaikkien aikojen voimakkain esiintyminen Suomessa. Suomalaiset lukumäärät kalpenevat kuitenkin Ruotsin lukemiin verrattuna, jossa normaali vuosina nähdään nykyään noin 2500 pikkuruokkia, mutta vuonna 1996 siellä nähtiin arviolta 55 000 pikkuruokkia. Tämänkin lajin kohdalla sikäläiset havainnot painottuvat länsirannikolle, sillä vain 60 niistä tavattiin Itämeren puolella ja 75 sisämaassa (Tyrborg 1997).

1.4.1980 Rovaniemen mlk., Vanttaus tp. (v) (T.Stenroth; ilm. Pirkka Aalto); **3.1.1981** Oulu, Pate-niemi tp. (v) (ilm. Pirkka Aalto); **7.4.1982** Oulu, Tui-ra tp. (Väinö Heikkinen; ilm. Pirkka Aalto); **7.12.1990** Kustavi, Kaurissalo tp. (v) (Jarmo ja Jou-ni Nieminen; ilm. Ari Karhilahti); **7.11.1993** Puolan-ka, Kiiskilä tp. (v) (S.Säkinen; ilm. Pirkka Aalto); **17.12.1994** Kristiinankaupunki, Kiili tp. lähti SSE

(Kari Korhonen); **26.10.1996** Rovaniemen mlk., Hirvas tp. (v) (Antti Heikkilä; ilm. Pirkka Aalto).

Kaikki nämä Pirkka Aallon ilmoittavat linnut löytyivät kuolleina, ja ne ovat tallennettuina Oulun Yliopiston eläinmuseon kokoelmissa. Kustav-in lintu löytyi kuolleena kalaverkosta ja on nyt Turun Yliopiston eläinmuseon kokoelmissa. Kristi-inankaupungin lintu vuodelta 1994 oli paikallisten kalastajien mukaan paikalla pitempäänkin.

Idänturturikyyhky

(*Streptopelia orientalis*) (0,7,1)

16.10. Kuortane, Länsiranta 1kv (v) (Esko, Terttu ja Varpu Rajala).

Edellinen havainto on Porista, jossa huonokun-toinen lintu otettiin talteen 23.11.1989. Suomen havainnoista kolme koskee alalajia *meena* ja kak-si alalajia *orientalis*. Idänturturikyyhky on tavattu Euroopassa toistaiseksi hieman yli kolmekym-mentä kertaa. Lajin määrittämisestä on kotimaan kielellä kirjoittanut hyvin tyhjentävästi Jännes (1995).

Tornipöllö

(*Tyto alba*) (2,2,1)

III-IV Uusikaarlepyy, Jepua (v) (Kjell Eklund; ilm. Pehr-Erik Andersson).

Lintu oleili pari viikkoa ladossa hiirijahdissa. Vatsapuolen värin perusteella lintu kuuluu alala-jiin *guttata* kuten aikaisemmatkin yksilöt. Tornipöllö on taantunut 20% tai enemmän yli puolessa pesimäalueensa eurooppalaisista valtioista 1940-luvulta lähtien. Taantuminen koskee sekä nimiala-lajia *alba* että itäisempää alalajia *guttata*. Tätä taustaa vasten on hieman yllättävää, että tornipöl-lö on tavattu Suomessa 1990-luvulla jo kolmasti etenkin kun laji tunnetaan pääasiallisesti paikka-lintuna. Toisaalta kuitenkin Tanskassa rengastettu-jen poikasten tiedetään vaeltaneen 1500 kilomet-riä Espanjaan ja Ukraina (Cramp 1985, Hage-meijer & Blair 1998).

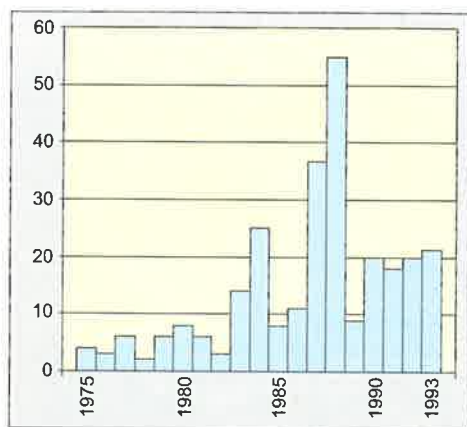
Mehiläissyöjä

(*Merops apiaster*) (15,73,4)

13.5. Lemland, Lågskär 3 NW (Olli-Pekka Liina-laakso, Teemu Lehtiniemi, Jari Salonen ym.); **27.5.** Kiiminki kk. (v) (Lilli Hanhela, Ilmari ja Rami Kyllönen, Riitta Puirava-Kyllönen; ilm. Markus Keskitalo).

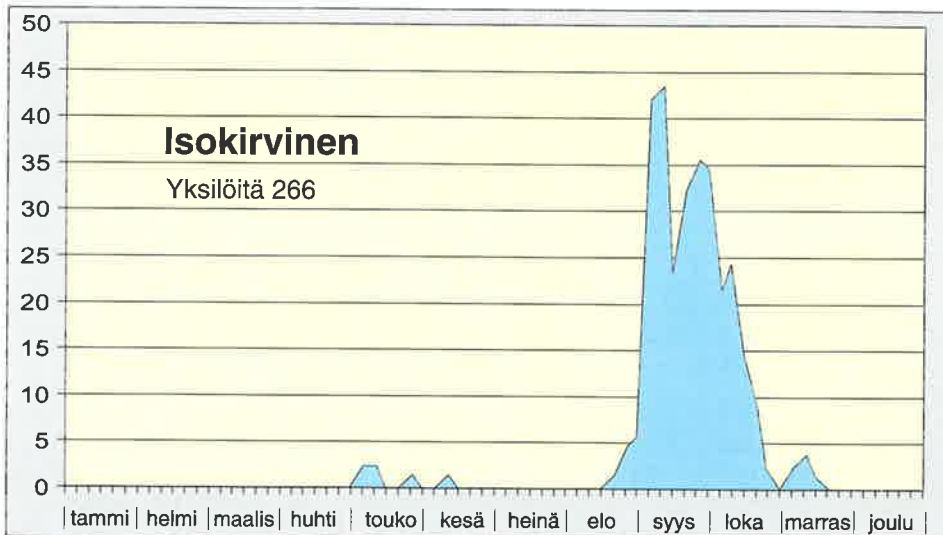
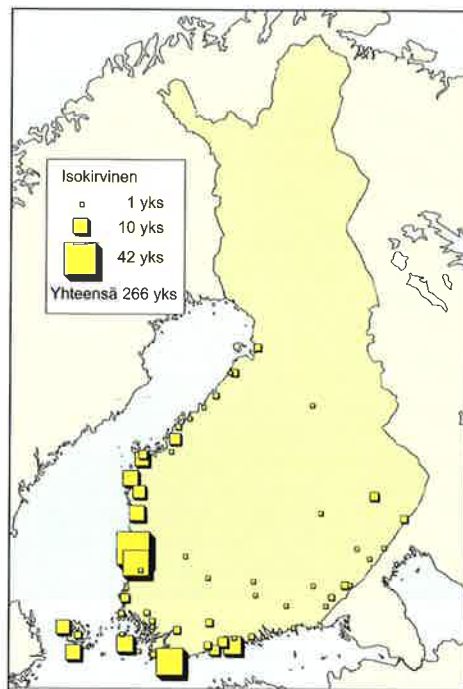

Isokirvinen (*Anthus richardi*) 1kv 10.10.1991 Säppi. © Asko Rokala.

Isokirvisen (*Anthus richardi*) vuosittainen esiintyminen 1974-1993. Tämänkin lajin kohdalla vuodet ovat hyvin erilaisia, ja määrät ovat ilmeisesti ainakin osittain riippuvaisia idän puoleisista tuulista syys- ja lokakuussa.

Isokirvisen (*Anthus richardi*) alueellinen esiintyminen Suomessa 1974-1993. Merkillepantavaa on sisämaahavaintojen niukkuus ja havaintojen painottuminen pitkin rannikkoseutua.

Isokirvisen (*Anthus richardi*) esiintyminen Suomessa viiden päivän pentadeihin jaettuna. Keväiset isokirviset ovat Suomessa todella harvinaisia.

Lyhytvarvaskiuru

(*Calandrella brachydactyla*) (14,64,7)

10.-11.5. Orimattila, Sammalisto (v) (Raili Forsell, Osmo Ruottinen ym.); **11.5.** Pori, Yteri (Tapani Lilja, Pentti Kuusela, Veikko Aalo ym.); **12.-13.5.** Uusikaupunki, Hanko (v) (Pekka Alho, Arto Lehtinen, Rami Lindroos); **21.5.** Virolahti, Harvajanniemi lähiti N (Jari ja Markku Piepponen, Kimmo Nevalainen, Olli Seppälä ym.); **10.7.-8.8.** Tampere, Hankkio (v) (Olavi Kalkko, Mika ja Aarne Ohtonen, Jouni Riihimäki ym.); **5.10.** Heinola, Nynäsinlahti (Osmo Ruottinen, Leena Bruun, Marko Vauhkonen); **17.11.** Kustavi, Isokari (Pekka Alho, Arto Lehtinen).

Havainnot lyhytvarvaskiurusta ovat tällä vuosikymmenellä lisääntyneet voimakkaasti, ja yli puolet Suomen yksilöistä onkin tavattu 1990-luvulla. Ruotsissa nähtiin 1997 peräti 13 lyhytvarvaskiurua, ja Gotlannissa todettiin pesintäyritys, jonka onnistuminen jäi kuitenkin arvailujen varaan. Laji poistetaan siellä tarkistettavien lajien luettelosta vuoden 1999 alusta alkaen (Christian Cederroth, kirj.).

13.-16.5.1995 Helsinki, Viikki (Frans Silvenius, Tarmo Lehtilä, Juha Honkala ym.).

Jo ennestäänkin parhaan vuoden 1995 lukumäärä on nyt jo 12 lyhytvarvaskiurua.

Ruostepääsky

(*Hirundo daurica*) (0,15,3)

1.-3.5. Ruotsinpyhtää, Tammijärvi (v) (Petri Metsälä ym.); **11.-12.5.** Paimio, puhdistamo (v) (Ari Kuusela, Hannu Klemola, Matti Sillanpää ym.); **11.6.** Kuopio, Ikonniemi (Heikki Kotilainen).

Erittäin hyvä vuosi sillä ainoastaan 1994 nähtiin enemmän (neljä) ruostepääskyä. Ruotsissa nähtiin vuonna 1997 ennätykselliset kymmenen ruostepääskyä (Christian Cederroth, kirj.).

Isokirvinen

(*Anthus richardi*) (? ,264,-)

6.9.1987 Pori, Leveäkari 5 (Petri Rissanen, Jani Vastamäki, Lauri Hänninen ym.); **21.9.1993** Helsinki, Hernesaari 1kv (Sampsä Cairenius, Mika Bruun).

RK ei tarkista havaintoja isokirvisestä vuoden 1994 alusta lähtien.

Mongoliankirvinen

(*Anthus godlewskii*) (1,9,1)

4.-12.10. Helsinki, Kyläsaari 1kv (r,v) (Timo Hietanen ym.).

Kaikki Suomen mongoliankirviset on löydetty aikavälillä 28.9.-30.11. Suomalaisia hemmotellaan edelleen tällä lajilla, sillä Euroopan 21 havainnoista on vieläkin yli puolet Suomesta. Laji on tavattu Suomen lisäksi Englannissa kuudesti, Hollannissa kahdesti ja Belgiassa sekä Saksassa kerran (Alström & Mild 1997).

Nummikirvinen

(*Anthus campestris*) (58,102,7)

2.-3.5. Kökar, Hellsö (v) (Ari Linna, Mika Asikainen, Timo Lehesvirta); **2.-3.5.** Kotka, Hovinsaari (Klaus Laine, Mikko Pöyhönen, Matti Soini); **5.5.** Uusikaupunki, Hanko lähti SE (Pekka Alho); **10.5.** Joutseno, Konnunsuo (Karri Kuitunen, Antti ja Ville Supponen); **2.-3.6.** Turku, Moisio (Mikael Nordström, Rasmus Mäki ym.); **30.8.** Säskylä, Huovrinne (Erkki Kallio); **20.9.** Helsinki, Santahamina W (Juha Saari, Petri Pietiläinen, Hannu Vilppula).

Sitruunavästäräkki (*Motacilla citreola*). Paimion pesivä naaras kesäkuussa 1997. Katso kommenttia puolisoista tekstistä. © Henry Lehto.

Erittäin hyvä nummikirvisvuosi vaikka mitään pesintään viittaavia havaintoja ei tänä vuonna tehtykään. Jo kuudes havainto nummikirvisestä Hovinsaassa. Suomenlahden eteläpuolella Virossa kanta arvioidaan nykyään noin 50 pariksi kun se vielä 1950-1960 luvuilla oli ilmeisesti yli 100 paria (Leibak et. al. 1994).

27.6.-12.7.1996 Virolahti, Pyterlahti ♂ (r,v) (Erkki Topp).

Virolahden nummikirvinen piti reviiä sopivassa pesimäbiotoopissa, mutta pesintää ei todettu. Lintu osoitti havaintojakson loppupuolella sopivamman kumppanin puutteesta mielenkiintoa paikallista metsäkivistä kohtaan.

Keltavästäräkki

(*Motacilla flava feldegg*) (0,7,2)

11.5. Kotka, Koivula ♂ (Mika ja Jouko Raintala); **17.5.** Pori, Haminakari ♂ lähti N (Juha Niemi, Antti J. Lind).

Tästä alalajista kaivataan aina varsin seikkaperäinen kuvaus, sillä keltavästäräkkien alalajien määrittäminen on vaikeaa erilaisten välimuotojen takia. Paimion sitruunavästäräkkinaaras pariutui mustapäisen 2kv-keltavästäräkkikoiraan kanssa ja tuotti kuusi risteymäpoikasta. Tämä mustapäinen yksilö esiintyi piippariviesteissä usein nimellä *feldegg*. Kyseinen koiras ei kuitenkaan ollut puhdas *feldegg*, ja sitä kommentoi Krister Mild (kirj.) mm. seuraavasti: "Linnussa on pääasiallisesti alalajin *feldegg* piirteitä mutta myös joitakin hybrideille ominaisia piirteitä, jotka viittaavat todennäköisesti alalajin *flava* vaikutukseen. On selvää ettei lintu ole täysin puhdas *feldegg*. Oletan sen olevan peräisin *feldegg*in ja *flavan* vaihtumisvyöhykkeeltä (risteytymisvyöhykkeeltä). Tämän voi päätellä mm. katkonaisesta heikosta silmärenkaasta ja aavistuksenomaisesta silmäkulman aiheesta. Myös vatsapuolen keltaisen värin tulisi olla syvempää ja lämpimämpää." Lisäksi osa linnun äänistä viittasi selvästi kotoisempiin alalajeihin.

Sitruunavästäräkki

(*Motacilla citreola*) (10,98,16)

2.5. Vehkalahti, Kirkkojärvi ♂ (Tero Ilomäki); **8.5.** Säkylä, Lännen tehtaas ♂ (Kari Kekki, Jarmo ja Rauli Holm, Ilkka Kuvaja); **8.5.** Kotka, Hovinsaari ♂ (Mikko Pöyhönen); **8.5.** Virolahti, Harju ♂ (Kimm Heiskanen); **9.5.** Kotka, Salminlahti ♂

(Klaus Laine ym.); **10.5.** Kotka, Hovinsaari ♀ (Klaus Laine, Jari Piepponen ym.); **17.5.-21.6.** Paimio, Paimionlahti ♀ (v) (Henry Lehto ym.); **18.5.** Kotka, Hovinsaari ♀ (Klaus Laine, Vesa Hyryläinen, Mikko Pöyhönen ym.); **23.5.** Hanko, lintu-asema ♀ (v) (Petro Pynnönen, Antero Lindholm, Aatu Vattulainen); **30.5. ja 7.7.** Närpio, Piolahti ♂ (v) (Petri Rissanen ym.); **6.6.** Perniö, Makarlanjärvi ♂ (v) (Janne Riihimäki); **8.7.** Virolahti, Huovari ♂ (Esko Kitula); **1.8.** Kempele, Vihiluoto +1kv (Harri Taavetti, Bryan Bland, Jari Peltomäki ym.); **15.8.** Närpio, Piolahti +1kv (Petri Rissanen); **27.8.** Lemland, Lågskär 1kv (Timo Hietanen); **6.9.** Korppoo, Jurmo 1kv (Jyrki Normaja).

Kaikkien aikojen esiintyminen Suomessa ja etenkin Kymenlaaksossa. Kotkan Hovinsaassa on tehty nyt jo kahdeksan havaintoa sitruunavästäräkistä. Sitruunavästäräkki tuntuu yleistyvän täällä tasaiseen tahtiin, sillä maamme kaikkiaan 124 yksilöstä peräti 75 on tavattu 1990-luvulla. Laji onkin selvästi levittänyt pesimäaluettaan pohjoiseen päin, ja sen ensipesintä todettiin Ukrainassa 1976, Valko-Venäjällä 1982, Liettuassa 1987, Eestissä 1991 ja Latviassa 1993 (Hagemeijer & Blair 1997). Tätä taustaa vasten tuntuu varsin todennäköiseltä, että sitruunavästäräkki liittyy piakkoin suomalaisen vakinaiseen pesimälinnustoon. Suomen ensimmäinen pesintähän tapahtui 1991 (Lilja 1992). Ruotsissa nähtiin vuonna 1997 15 sitruunavästäräkkiä, mikä on sikäläisittäin erittäin suuri määrä. Näistä linnuista peräti seitsemän oli syksyisiä nuoria lintuja. Laji poistetaan siellä tarkistettavien lajien luettelosta vuoden 1999 alusta lähtien (Christian Cederroth, kirj.).

10.10.1994 Valkeakoski, Lumikorven kaato-paikka 1kv (Olli Haukkovaara).

Vuodelta 1994 on nyt hyväksytty 13 sitruunavästäräkkiä.

Sinirinta

(*Luscinia svecica cyaneula*) (11,14,1)

9.-21.6. Oulu, Madekoski ♂ (r,v) (Matti Tynjälä, Tuomas Herva, Tomi Muukkonen, Sami Timonen ym.).

Virossa valkotäpläsinirinta on aiemmin ollut paljon yleisempi kuin nykyään. Pari viime vuosikymmentä lajin kanta on kuitenkin suurista vuosittaisista vaihteluista huolimatta pysynyt melko vakaasti 100-200 parin välillä (Leibak et. al. 1994).

3.7.1994 Utsjoki, Sulaoja ♂ (Jari Hietaoja).

Ruostepääsky (*Hirundo daurica*) 3.5.1997 Ruotsinpyhtää. © Tomi Muukkonen.

Lyhytvarvaskiuru (*Calandrella brachydactyla*) heinäkuu 1997 Tampere. Tälle yksilölle on syntynyt pikkukiurumainen ulottuma tertiaalien voimakkaan kulumisen johdosta. © Hannu Kettunen.

Mongoliankirvinen (*Anthus godlewskii*) 1kv 5.10.1997 Helsinki. Linnun ikä on määritettävissä vaihtumattomista juv-tyyppisistä valkeareunaisista keskimmaisista ja isoista peitinhöyhenistä. © Annika Forsten.

Mustapäätasku (*Saxicola torquata*).
Maura-alalajin koiras 9.10.1997 Kustavin
Isokarissa. Sukupuoli on määritettävissä
tummista alueista kurkun ja korvanpeitin-
höyhenten alueella. © Jarmo Laine.

Mustapäätasku

(*Saxicola torquata*) (30,234,21)

4.5. Mietoinen, Kuustonlahti 2kv ♂ (*maura*) (Jukka Sillanpää ym.); **10.5.** Lappeenranta, Hanhijärvi ♂ (Veijo Kantele); **10.5.** Janakkala, Turenki ♀ (Ari Lehtinen); **11.5.** Lohja, Kirkniemi ♀ (*maura*) (Jan Södersved, Ilkka Wentus); **12.5.** Espoo, Laajalahti ♂ (*maura*) (Mikko Karkia, Antti Mikala ym.); **14.-16.5.** Korppoo, Jurmo ♀ (*rubicolahibernans*) (Jari Helstola, Hannu Ali-Eskola, Antti Kause ym.); **30.5.** Mustasaari, Söderfjärden ♂ (*maura*) (Arto Lehtinen, Kari Airikkala); **1.6.** Hanko, Täktom +2kv ♂ (*maura*) (Petro Pynnönen, Aatu Vattulainen); **13.6.-17.7.** Kuusamo, Kemilä ♂ (*maura*) (v) (Ari Savola, Kari Soilevaara, Jyrki Mäkelä ym.); **25.6.-29.7.** Siilinjärvi, Aappola ♀ (*maura*) (v) (Markku Ukkonen ym.); **6.7.** Keuruu, Riioho ♂ (Esa Aalto); **8.-9.9.** Houtskari, Berghamn ♀-puk (*rubicolahibernans*) (Ari Lehtinen); **4.10.** Lemland, Lågskär ♀-puk (*maura*) (Petro Pynnönen, Alekski Lehtikoinen, Antti Mikala); **7.-10.10.** Kustavi, Isokari ♂ (v) (*maura*) (Kalle Rainio, Jarmo Laine, Tapio Aalto ym.); **10.10.** Pori, Reposaari ♀-puk. (*maura*) (Matti Sillanpää, Pekka Eriksson, Petteri Mäkelä ym.).

Siilinjärven naaras pariutui ilmeisestikin pensastaskun kanssa, sillä ne kantoivat ruokaa samaan pesään ja tuottivat maailmalle 4 risteymäpoikasta. Kuusamon pariskunta puolestaan sai 5 poikasta.

Nunnatasku (*Oenanthe pleschanka*) ♀ 15.10.1997 Salo. Huomaa mm. selkäpuolen värisävy ja vaaleiden höyhenten reunusten jatkuminen pääläelle. © Henry Lehto.

Nunnatasku (*Oenanthe pleschanka*) +1kv ♂ Heinolassa lokakuussa 1997. © Markus Varesvuo.

Poikaset rengastettiin 15.7, ja ne jättivät pesän 17.7 (Jyrki Mäkelä suull.).

2.6.1990 Pori, Kuumainen ♂ (*maura*) (Jani Vastamäki, Lauri Hänninen, Kari Kekki); **3.-5.11.1994** Joensuu, Linnunlahti ♀-puk (*maura*) (Philippe Fayt, Harri Kontkanen, Ari Parviainen ym.); **22.4.1995** Nauvo, Risis 2kv ♂ (*rubicolahibernans*) (v) (Jukka J. Nurmi, Soili Leveelahti ym.).

Nunnatasku

(*Oenanthe pleschanka*) (0,16,3)

6.-7.10. Heinola, Nynäsinlahti +1kv ♂ (v) (Osmo Ruottinen, Timo Hämäläinen, Paavo Posti ym.); **11.10.** Oulu, Taskilan jätevedenpuhdistamo ♀ (Petteri Lampila, Jukka Hauru, Satu Käsmä); **15.10.** Salo, Halikonlahti ♀ (v) (Janne Riitimäki ym.).

Oulun havainto on selvästi maamme pohjoisin. Suomen ensimmäinen nunnatasku havaittiin vasta 1979. Tämän jälkeen nunnataskuja on havaittu tasaiseen tahtiin loppusyksyllä, ja laji on nähty vuodesta 1993 lähtien Suomessa joka syksy. Tämä vuosi sivuaa vuoden 1994 ennätystä, jolloin myös tavattiin kolme lintua. Näiden yksilöiden lisäksi RK:lla on pöydällä yleisesti bongattu yksilö Kotkan Hovinsaaresta. Kyseinen lintu on tällä hetkellä hyväksytty nimikkeellä *pleschanka/hispanica*, mutta RK kaipaa vielä lisätietoja etenkin kurkun, kaulan sivujen ja rinnan yksityiskohdista.

Arotasku

(*Oenanthe isabellina*) (0,7,2)

8.5. Längelmäki, Hiikkaanlahti (Mika ja Aarne Ohtonen ym.); **20.6.** Virolahti, Vilkkilä (Klaus Laine, Timo Yrjölä, Ari Eerola ym.).

Suomessa ei ole aiemmin tavattu kahta arotaskua samana vuonna. Arotaskun pesimäalue ulottuu idässä aina Kiinaan ja Mongoliaan saakka, ja se on Euroopassa aivan levinneisyytensä läntisessä päässä. Laji on kuitenkin 1960-luvulta lähtien leviittäytynyt lännemmäksi ilmeisesti kuivemmista kesistä johtuen. Lähimmät pesimäseudut ovat nykyään Ukrainan eteläosissa, Bulgariassa ja Romaniassa (Hagemeijer & Blair 1997).

Aavikkotasku

(*Oenanthe deserti*) (3,4,1)

26.10.-1.11. Elimäki, Jokela ♀ (v) (Jouni Repo, Sari ja Veli-Matti Sorvo, Timo Pulliainen ym.).

Edelliset havainnot tehtiin 23.10.1989 Lågskärillä ja 18.11.1992 Kaarinassa. Aavikkotasku oli edellisen kerran yleisesti nähtävillä mantereella Ylöjärvellä 1981, joten Elimäen lintu keräsi runsaasti yleisöä. Brittein saarilla oli jonkinlainen invaasio, sillä siellä nähtiin loppusyksyllä 1997 peräti 16 aavikkotaskua (Rogers et. al.1998).

Viirusirkkalintu

(*Locustella lanceolata*) (1,17,2)

3.-6.7. Siilinjärvi, Vehkasuo ♂ (v) (Markku Ukko-
nen ym.); 8.-14.7. Mustasaari, Koskö ♂ (r,v) (Ari
Veijalainen, Aarne Lahti ym.).

Mahdollimman tyypillisiä havaintoja suomalai-
sittain. Edellisessä katsauksessa lajinimen perässä
ilmoitetut yksilömäärät olivat virheelliset.

Ruokosirkkalintu

(*Locustella luscinioides*) (0,30,11)

8.-15.5. Parainen, Petteby ♂ (Kaj-Ove Pettersson,
Rasmus Mäki, Hannu Huhtinen ym.); 12.5. Turku,
Ruissalo ♂ (Jarmo Laine ym.); 12.5.-6.7. Hamina,
Kirkkojärvi 2 ♂, joista toinen 2.6. alkaen (Klaus
Laine, Tatu Hokkanen, Tero Ilomäki ym.); 13.-
15.5. Perniö, Makarlanjärvi 2kv ♂ (r,v) (Markus
Ahola, Tapani Numminen ym.); 26.-27.5. Espoo,
Laajalahti 2kv ♂ (r,v) (Antti Mikala, Jyri Heino);
27.5.-15.6. Varkaus, Ruokojärvi ♂ (Hannu Kärk-
käinen, Juha Hyvärinen ym.); 6.-9.6. Mustasaari,
Norrjärden ♂ (Sami Tuomela, Timo Wegelius,
Aarne Lahti ym.); 8.-11.6. Laitila, Otajärvi 2kv ♂
(r,v) (Tapio Aalto, Soili Leveelahti, Jyrki Normaja
ym.); 10.-11.6. Kokemäki, Puurijärvi ♂ (Juha Nie-
mi, Marko Dahlman, Ilkka Kuvaja ym.); 24.6. Ry-
mättylä, Menikkalanjärvi 2kv ♂ (r,v) (Kalle Rai-
nio, William Velmala, Samu Numminen ym.).

Haminan Kirkkojärveltä ilmoitettiin piipparei-
hin jopa neljä eri laulavaa koirasta. Ilmeisesti pai-
kalla kuitenkin oli vain kaksi lintua, jotka vaihte-
livat ajoittain laulupaikkaa. Toinen linnuista kont-
rolloitiin ja todettiin samaksi kuin edellisenä
vuonna Virolahdella reviiiriä pitänyt yksilö. Sel-
västi paras ruokosirkkavuosi Suomessa. Havainto-
jen maantieteellisessä jakaumassa tapahtui kuiten-
kin olennainen muutos, sillä laji tavattiin nyt en-
simmäistä kertaa sekä Varsinais-Suomessa että
Satakunnassa — ja peräti kuuden yksilön voimin.

Ruokosirkkalintuhavainnot ovat lisääntyneet
tällä nopeasti etenkin kun huomioidaan, että laji
tavattiin ensimmäisen kerran Suomessa vasta 1984
— ja heti pesivänä (Hario & Numminen 1985).
Kannan kehitys Euroopassa on tämän lajin kohdal-
la varsin epätasaista, sillä eteläisessä ja läntisessä
Euroopassa ruokosirkkalintu on taantunut monin
paikoin, mutta itäisessä Euroopassa kehitys on ol-
lut päinvastainen. Ruokosirkkalintu on lisääntynyt
meitä lähellä Baltian maissa ja Valko-Venäjällä.
Esimerkiksi Latviassa levinneisyysalue ja yksilö-
määrät ovat lisääntyneet 1970-luvulta lähtien yli
50 prosentilla (Hagemeijer & Blair 1997). Sama ti-
lanne vallitsee Virossa, jonka populaation kooksi
arvioidaan 50-100 paria (Leibak et. al. 1994).

7.-21.6.1995 Vehkalahti, Lupinlahti ♂ (r) (Jari
Venemies, Hannu Repo, Tero Ilomäki ym.).

Vuodelta 1995 on aiemmin hyväksytty kaksi
ruokosirkkalintua.

Kenttäkerttunen

(*Acrocephalus agricola*) (0,31,1)

29.6. Lemland, Lågskär (r,v) (Antero ja Pekka Topp).

Jo yhdeksäs havainto Lågskäriltä. Kenttäkerttu-
nen esiintyy eurooppalaisella pesimäalueellaan
hyvin laukuttaisesti sopivilla biotoopeilla. Lähim-
mät pesimäpaikat ovat Ukrainan eteläosissa ja
Bulgariassa. Sen eurooppalainen populaatio on
hiljalleen kasvamassa, ja koko populaation kooksi
Euroopan puolella arvioidaan peräti yli 500 000
paria (Hagemeijer & Blair 1997).

Viirusirkkalintu (*Locustella lanceolata*) heinäkuussa 1997 Siilinjärvellä. Huomaa kapeat ja
jyrkkärajaiset tertiaalien reunukset ja voimakkaasti viiruinen selkäpuoli. © Jari Nummelin.

Ruokosirkkalintu (*Locustella luscinioides*)
2kv ♂ 24.6. Rymättylä. © Hannu Kormano.

Viirusirkkalintu (*Locustella lanceolata*)
8.7.1997 Mustasaarella. Rinnan, kupeitten
ja etenkin pyrstön alapeitinhöyhen-
terävä viirutus tyypillistä.
© Aarne Lahti.

Balkaninuunilintu (*Phylloscopus orientalis*)
7.6.1997 Ristisaari. Tämän lajin erottamiseksi
nykytietojen perusteella vuoruuunilinnusta
vaaditaan tarkka kuvaus linnun kutsuäänestä.
© Hannu Kettunen.

Pikkukultarinta

(*Hippolais caligata*) (0,37,7)

27.5. Pyhtää, Ristisaari ♂ (Petteri Tolvanen, Jyrki Pynnönen, Kati Könönen ym.); **2.6.** Pyhtää, Ristisaari ♂ (v) (Petteri Tolvanen, Jyrki Pynnönen, Heikki Frilander ym.); **8.6.** Lammi, Niemisjärvi ♂ (Juha Honkala); **12.-22.6.** Siikajoki, Tauvo ♂ (r) (Matti ja Annikki Tynjälä ym.); **19.-21.6.** Saari, Akonpohja ♂ (Olli-Pekka Pietiläinen, Mika Teivonen, Juha Valonen ym.); **26.-27.6.** Joutseno, Hyvätilä ♂ (v) (Karri Kuitunen, Jouko Rantanen ym.); **9.10.** Eckerö, Signilskär 1kv (r,v) (Rurik Baarman, Rolf Karlson, Hannu Hilke ym.).

Seitsemän lintua on uusi ennätys ja yksi enemmän kuin kahtena aikaisempaa vuonna. Syksyiset pikkukultarinnat ovat edelleen kortilla Suomessa, sillä Signilskärin lintu oli vasta kuudes syksyinen *caligata*. Ruotsissakin tavattiin viiden syyshevainton jälkeen vihdoin maan ensimmäinen kesäinen laulava pikkukultarinta (Christian Cederroth, kirj.).

11.6.1993 Värtsilä, Savikko ♂ (Annika Forsten, Ari Parviainen, Pentti Zetterberg); **21.5.1995** Värtsilä, Räikönvaara ♂ (ä) (Pentti Zetterberg).

Vuoden 1995 yhteismäärä nousee kuuteen lintuun mikä sivuaa aiempaa vuoden 1996 ennätystä.

Tiltaltti

(*Phylloscopus collybita tristis*) (0,61,1)

26.9. Kotka, Hovinsaari (r,v) (Ari Eerola, Riikka Kaartinen, Mikko Pöyhönen).

23.9.1995 Kotka, Hovinsaari (r,v) (Jari Venemies, Riku Lehtinen, Rauno Sandberg).

Vuoden 1995 yhteissumma on nyt neljä yksilöä. Alalajin voi määrittää vain pyydystetyistä linnusta.

Balkaninuunilintu

(*Phylloscopus orientalis*) (0,0,1)

2.6.-1.7. Pyhtää, Ristisaari (v) (Petteri Tolvanen, Jyrki Pynnönen, Heikki Frilander, Kati Könönen, Mariko Lindgren, Thomas Oesch ym.).

Uusi lintulaji Suomelle. Viimeaikaiset tutkimukset (esim. Helbig et. al. 1995) ovat osoittaneet, että itäiset (*orientalis*) ja läntiset (*bonelli*) vuoriuunilinnut eroavat toisistaan mitokondriaalisen DNA:n osalta enemmän kuin monet keskenään läheistä sukua olevat lajit ja huomattavasti enemmän kuin alalajit yleensä. Myös *bonellin* ja *orientalisen* äänet (etenkin kutsuäänet, mutta sonogrammien avulla tutkittuna myös laulu) poikkeavat toisistaan olennaisesti. Lähinnä näistä syistä johtuen RK päätti jakaa monen muun maan tavoin entisen vuoriuunilinnun kahdeksi lajiksi.

Nimi balkaninuunilintu on tässä vaiheessa epävirallinen, sillä nimistökomitea ei ole sitä vielä vahvistanut. Lajin kannankehityksestä ei ole tarkkoja tietoja, mutta ainakin Bulgariassa kanta on selvästi lisääntynyt (Hagemeijer & Blair 1997).

Vuoriuunilintu/Balkaninuunilintu

(*Phylloscopus bonelli/orientalis*) (1,0,1)

5.-11.6. Houtskari, Jungfruskär ♂ (William Velmala, Jari Helstola, Esko Joutsamo ym.).

Suomesta on aiemmin hyväksytty yksi havainto vuoriuunilinnusta 26.8.1973 Lemlandin Lågskäriltä (Tammelin & Tammelin 1975). Tämä lintu rengastettiin ja päästettiin vapauteen seuraavana päivänä, mutta kuvauksen perusteella kyseistä lintua ei voida tämän hetkisen tietämyksen valossa määrittää lajilleen.

Kenttäkerttunen (*Acrocephalus agricola*) 29.6.1997 Lågskär. Lyhyt siiven ulottuma, pitkä pyrstö, selvä silmäkulmajuova, tummakärkinen alanokka ja punaruskea selkäpuoli ovat kenttäkerttuselle tunnusomaisia piirteitä. © Antero Topp.

Pikkukultarinta (*Hippolais caligata*) 9.10.1997 Signilskär. Vasta kuudes syyshevaintomme lajista, josta muualla Euroopassa syyshevainnot ovat verrattomasti kesähavaintoja yleisempiä. © Rolf Karlson.

Ruskouunilintu (*Phylloscopus fuscatus*) lokakuu 1997 Lågskärillä. Huomaa siperianuunilintuun verrattuna nokan hentous ja kärjen muoto sekä silmäkulmajuovan kapeus ja terävärajaisuus silmän edessä. © Antti Mikala.

KOWA 32 x laajakulma okulaari Kowa 820 -sarjaan

Ruskouunilintu

(*Phylloscopus fuscatus*) (3,41,2)

30.9.-2.10. Lemland, Lågskär (r,v) (Petro Pynnönen, Aleksis Lehtikainen, Antti Mikala); **4.-6.10.** Lemland, Lågskär (r,v) (Antti Mikala, Aleksis Lehtikainen, Petro Pynnönen).

Lågskäriltä oli ennestään jo kahdeksan havaintoa ruskouunilinnusta.

Taigauunilintu

(*Phylloscopus inornatus*) (41,403,-)

5.-8.10.1992 Hanko, Harrastajateatteri (Sampsu Cairenius, Ahti Vapaavuori, Minna-Riikka Järvinen ym.).

RK ei tarkista taigauunilintuhavaintoja vuoden 1994 alusta lähtien.

Sepelsieppo

(*Ficedula albicollis*) (n35,89,1)

16.5. Korppoo, Utö ♂ (Ismo Willström; ilm. Jari Helstola).

Varsin niukka esiintyminen. Myös Ruotsissa lajilla oli mantereen puolella pohjanoteeraus, sillä Gotlannin ja Öölannin ulkopuolella nähtiin vain yhdeksän lintua (Tommy Tyrberg, kirj.).

Pussitiainen

(*Remiz pendulinus*) (5,51,1)

8.-10.5. Salo, Halikonlahti (Jukka J. Nurmi, Rami Lindroos ym.).

Erittäin niukka esiintyminen verrattuna vuosikymmenen taitteen yksilömääriin. Pussitiainen on kuitenkin tavattu Suomessa joka vuosi vuodesta 1988 lähtien. Laji tuntuu pysyvän Suomessa yllättävänkin harvinaisena ottaen huomioon sen kannan voimakkaan kehityksen monin paikoin Euroopassa.

Mustaotsalepinkäinen

(*Lanius minor*) (28,96,7)

31.5. Virolahti, Hurppu (Seppo Grönlund ym.); **3.-4.6.** Korppoo, Utö (Kari Ruuskanen, Brita ja Ismo Willström); **5.6.** Pernaja, Isnäs (Arto Juvonen, Antti Tanskanen, Seppo Sarvanne ym.); **8.6.** Västana, Galtarbyviken (Juha ja Tuula Piipponen ym.); **12.-29.6.** Kuusamo, Vierelä (v) (Jouni Riihimäki, Jorma Kaitajärvi, Aarne Ohtonen ym.); n. **27.6.-3.7.** Vaasa, Sundom (Aarne Lahti, Timo ja Mikko Hurme, Christer Hangelin ym.); **28.-29.8.** Pernaja, Malmgård +1kv (Arto Juvonen, Tom Björklund ym.).

18.6.-29.7.1995 Lumijoki, Hirvasniemi (Harri Taavetti, Tarmo Lehtilä, Risto Suksi ym.); **25.8.1995** Nastola, Toivonoja (Vesa Lahtinen, Ilkka Konturi, Ohto Oksanen); **17.5.1996** Jokioinen, jätevedenpuhdistamo (Tapio Tiirikainen, Juha Oravainen, Esko Toivakka ym.).

Vuoden 1995 summa nousee yhdeksään ja vuoden 1996 kuuteen lintuun.

Punapäällepinkäinen

(*Lanius senator*) (7,10,1)

30.6.-7.7. Kotka, Laajakoski 2kv ♂ (r,v) (Ari Eerola ym.).

Linnussa todettiin alalajiin *senator* viittavia piirteitä.

Punakottarainen

(*Sturnus roseus*) (n26,32,5)

29.8. Hanko, lintuasema 1kv lähti NE (Kari Soilevaara, Matti Rekilä, Jarmo Ruoho ym.); **30.8.** Pöytyä, Auvainen 1kv (Mikko Tamminen ym.); **30.-31.8.** Taivassalo, kk. 1kv (Paavo Harri, Birger ja Rainer Grönholm ym.); **4.-14.9.** Janakkala, Tuulensuu 1kv (Hannu Hellstén ym.); **24.9.** Riihimäki, Herajoki 1kv (Reima Hirviniemi); **2.-9.10.** Salo, Kärkkä 1kv (Erkki Kallio ym.).

Janakkalan ja Riihimäen havaintojen on paikallisen ARK:n käsityksen mukaisesti tulkittu koskevan samaa lintua. Viisi nuorta lintua on enemmän kuin aikaisempina vuosina yhteensä, ja nyt lajin ikäkauma vastaa jo hieman paremmin yleistä esiintymiskuvaa läntisessä Euroopassa. Ruotsissakin ovat Suomen tavoin nuoret linnut toistaiseksi olleet selvänä vähemmistönä, mutta 13.9.-10.11. välisenä aikana nähtiin sielläkin poikkeukselliset neljä nuorta lintua (Christian Cederroth, kirj.). Myös Brittein saarten itärannikolla todettiin poikkeuksellisen voimakas esiintyminen syksyllä 1997, jolloin siellä nähtiin 14 ruusukottaraista (Rogers et. al. 1998).

Taigasirkku

(*Emberiza leucocephala*) (1,3,1)

6.-7.12. Lappeenranta, Toikansuo ♀ (v,video) (Jukka Jantunen, Markku Loippo, Jouko ja Paavo Rantanen ym.).

Kultasirkku

(*Emberiza aureola*)

16.6.1980 Jyväskylän mlk., Ruokepuolinen ♂ (Markku Kuitunen, Timo Törmälä ym.).

Kultasirkku poistettiin kokonaan tarkistettavien lajien luettelosta vuoden 1985 alusta lähtien.

Todennäköiset tarhakarkulaiset

Presumed escapes

Flamingo

(*Phoenicopterus ruber ruber/roseus*)

21.5.1993 Korppoo, Jurmo (Jukka J. Nurmi, Pekka Alho, Osmo Kivivuori).

Lintu saapui lounaasta ja laskeutui hetkeksi paikalliseksi mutta jatkoi pian uudelleen matkaansa, joten linnun alalajia ei ehditty määrittää.

Tiibetinhanni

(*Anser indicus*)

26.5. Kustavi, Pleikilä 5 hetken paikallisina, lähtivät NE (Asko Suoranta); **22.9.-24.10.** Tornio, Kärnkijärvi 2 (Matti Suopajarvi, Lassi Keränen,

Jouni Ylipekkala ym.).

Ruotsissa havaittiin vuonna 1996 55 ja vuonna 1997 normaalia niukemmin 38 tiibetinhannea (Tommy Tyrberg, kirj.).

Morsiosorsa

(*Aix sponsa*)

1.5. Siuntio, Sjunby 2♂ (Kai Hilditch); **20.5.-25.6.** Leppävirta, Riihiranta 2♂ (Timo Immonen, Hannu Kärkkäinen, Eino Repo).

Mandariinisorsa

(*Aix galericulata*)

26.4. Köyliö, Kuninkaanlähde ♂ (Kari Kekki ym.).

n. 1.5.-n. 5.10.1993 Suodenniemi, Alinen Maa-järvi ♂ (v) (Hannu Koskinen); **24.4.1995** Janakkala, Tervakoski 2♂ (Ari Tauru, Erja Ahonen).

Mandariinisorsa tuotiin Aasiasta Brittein saarille jo vuonna 1745. Brittein saarten pesimäpopulaatio on nykyään ainakin 3500 paria, ja tämä määrä on suunnilleen saman kokoinen kuin Japanin pesivä populaatio, ja se on suurempi kuin muun Aasian pesimäkanta (Hagemeijer & Blair 1997). Ruotsissa nähtiin vuonna 1996 noin 50 ja 1997 noin 30 yksilöä, joista jälkimmäisenä vuonna pesi neljä pariskuntaa (Tommy Tyrberg, kirj.).

Kupariviuhkasorsa

(*Oxyura jamaicensis*) (0,5,7)

24.4. Urjala, Kortejärvi 3♂ (Tatu Itkonen); **26.4.-1.5.** Pukkila, Kantele 3♂ ja vielä 17.5. 1♂ (Raili Forsell, Anne Kolhi ym.); **3.5.** Vehkalahti, Lupinlahti 2♂ (Klaus Laine, Ari Seppä ym.); **21.5.** Vihti, Vanjärvi ♂ (Tero Laiho, Kari Virta); **24.5.** Janakkala, Tervakoski 3♂ (Ari Tauru, Erja Ahonen); **10.7.** Turku, Ävik ♂ (Jukka Kivelä ym.); **30.8.** Köyliö, Köyliönjärvi ♂ (Ilkka Kuvaja, Rauli ja Jarmo Holm); **22.10.** Pyhtää, Munapirtti vp ♂ (Ari Vuorio ym.).

Todellisen yksilömäärän tietäminen on täysin mahdotonta. RK:n käsityksen mukaan kuitenkin ainakin Urjalan ja Pukkilan kolmen koiraan parvet ovat samoja lintuja. Ilmeisesti myös Lupinlahdella olleet kaksi koirasta ovat osa samasta parvesta, josta yksi koiras jäi Kanteleenjärvelle. Janakkalan havainto koskenee taas samoja kolmea koirasta, joten parvi olisi tämän arvailun mukaan jälleen yhdistynyt. Tämän tulkinnan mukaan linnun olisivat siis seikkailleet varsin erikoisesti Etelä-Suomen lintujärvillä. Näinkin koko vuoden yhteissumma nousee seitsemään lintuun, mikä sekkin on enemmän kuin aiemmin yhteensä. Kupariviuhkasorsa on alkuaan pohjoisamerikkalainen laji, jota on tuotu Euroopan lintutarhoihin lähinnä Brittein saarille. Ensimmäiset linnut pääsivät karkuun 1953, ja lajin ensipesintä Euroopassa tapahtui 1960. Kupariviuhkasorsan pesimäpopulaation kooksi Brittein saarilla arvioitiin 1991 jo noin 570 paria. Laji on pesinyt mannereuroopassa ainakin Hollannissa, Belgiassa ja Ranskassa (Hagemeijer & Blair 1997). Myös Ruotsissa todettiin lajin ensipesintä kesällä 1996 kun pariskunta pesi onnistuneesti Keski-Ruotsissa tuottaen maailmalle neljä poikasta (Tyrberg 1997). Laji pesi länsinaapurissamme myös viime vuonna saaden ainakin yhden poikasen (Tommy Tyrberg, kirj.). Espanjassa kupariviuhkasorsa on risteytynyt valkopääsorsan kanssa, ja jälkimmäisen lajin puhtaan geeniperimän takaamiseksi kaikki kupariviuhkasorsat ja risteymät Espanjassa ammutaan (Hagemeijer & Blair 1997).

Hylätyt havainnot

Records not accepted

Amerikanjäähaukka (*Gavia immer*):

20.11. Hanko, Högholmen tp. SSW. 22.4.1990 Korppoo, Utö ad jp NE.

Välimerenliitäjä (*Calonectris diomedea*):

8.11. Pello kk. S.

Suula (*Morus bassanus*):

19.10. Sipoo; 6.12. Halikko, Kokkilan lossi juv/subad.

Ruskohaikara (*Ardea purpurea*):

1996 Kihniö juv.

Isohaarahaukka (*Milvus milvus*):

20.5. Parainen, Petteby. 22.6.1996 Virolahti, Vilkkiläntura.

Arosuohaukka (*Circus macrourus*):

26.4. Helsinki, Pikkuhuopalahti +2kv ♀ ENE; 17.5. Pori, Eteläranta +2kv ♀ N; 18.5. Kirkkonummi, Porkkala +2kv ♀ NNW; 25.8. Vehkalahti, Kirkkojärvi ♀ SE.

Niittysuohaukka (*Circus pygargus*):

4.9.1996 Siilinjärvi, Keskimmäinen ♂.

Arohiirihaukka (*Buteo rufinus*):

5.6. Kökar, Källskär ad N; 23.7.-18.8. Korppoo, Wattkast ad.

Kiljukotka (*Aquila clanga*):

16.4. Inkoo, Solbacka 3kv NE; 27.4. Rääkkylä, Haapasalmi ad NW; 12.9. Saarijärvi, Muittari ad S.

Pikkukiljukotka (*Aquila pomarina*):

7.5. Kakkola, Isokylä NE; 12.5. Michikkälä, Laisniemi SE; 17.5. Pori, Toukari 2; 26.4.1990 Värtsilä, Uusikylä WNW/NW.

Arokotka (*Aquila nipalensis*):

11.1. Kemijärvi, keskusta subad; 7.5. Raahe, Miilukangas.

Käärmekotka (*Circaetus gallicus*):

10.6. Kokemäki, Jalonoja S; 27.7. Porvoo, Ilola.

Pikkukotka (*Hieraaetus pennatus*):

17.4. Helsinki, Viikki vaalea värimuoto ENE/E; 28.4. Orivesi, Oripohjanjärvi vaalea värimuoto NW/N.

Pikkutuulihaukka (*Falco naumanni*):

8.5. Uusikaarlepyy, Sandören ad ♂ N.

Punajalkahaukka (*Falco vespertinus*):

12.9.1980 Jyväskylä, Mattilanpelto ad ♀.

Tunturihaukka (*Falco rusticolus*):

22.4.1994 Outokumpu, Sysmäjärvi ad N; 23.9.1994 Simo, Ykskuusi ad; 15.10.1995 Siikajoki, Tauvo ad.

Suippopyrstökurppa (*Gallinago stenura*):

21.4. Luvia, Säppi.

Isovesipääsky (*Phalaropus fulicarius*):

14.6. Kuusamo, Ahvenlahti 2kv vp.; 25.9. Raahe, Kultalanlahti tp. S; 16.10. Mustasaari, Västra Norrskär ad tp. hetken paikallisena.

Isokihu (*Stercorarius skua*):

18.7. Uusikaupunki N.

Grönlanninlokki (*Larus glaucoideus*):

5.5. Uusikaarlepyy, Monäs. 4.10.1996 Haukipudas, Isoniemi 1kv.

Mustapäälokki (*Larus ichthyaetus*):

14.7. Siikajoki, Tauvo ad NNE.

Rengasnokkalokki (*Larus delawarensis*):

25.3. Helsinki, Töölönlahti ad.

Nokisiipilokki (*Larus atricilla*):

2.11. Lappeenranta, Toikansuo ad.

Kuusilokki (*Larus philadelphia*):

12.5. Oulu, Vihreäsaari +2kv (v).

Haukkakäki (*Cuculus varius*):

6.6.1981 Hanko, Hännholmen.

Lyhytvarvaskiuru (*Calandrella brachydactyla*):

12.5. Värtsilä, Uusikylä SSE.

Nummikirvinen (*Anthus campestris*):

25.9. Lemland, Lågskär W.

Sitruunavästäräkki (*Motacilla citreola*):

18.6. Oulu, Kaijonharju ♂ SE. 7.9.1996 Taivassalo, Rantalanlahti 1kv.

Mustapäätasku (*Saxicola torquata*):

2.5. Tohmajärvi ♂.

Kivikkorastas (*Monticola saxatilis*):

n. 1.-7.6.1900 Teuva, keskusta ad ♂. Tästä linnusta on julkaistu lyhyt tiedonanto vuonna 1921 (Luonnon Ystävä 25:60).

Mustakaularastas (*Turdus ruficollis*):

5.5. Vihti, Ojakkala ♂.

Ruokosirkkalintu (*Locustella luscinioides*):

13.5. Helsinki, Viikki ♂; 20.5. Kustavi, Laupunen Ä. Viikin linnusta kaivataan lisätietoja, ja mikäli joku on nähnyt linnun maastossa häntä pyydetään ottamaan yhteyttä RK:n sihteerin.

Pikkukultarinta (*Hippolais caligata*):

2.7. Oulu, Äimärautio Ä.

Ruskouunilintu (*Phylloscopus fuscatus*):

4.10. Lapua, Alajoki; 15.10. Luvia, Säppi.

Viitaiainen (*Parus palustris*):

23.2. Luhanka, Ulakko lähti SE.

Isolepinkäinen (*Lanius excubitor meridionalis*):

30.4.-2.5. Dragsfjärd, Vänö 2kv (v).

Urpiaainen (*Carduelis flammea cabaret*):

25.11.1996 Äänekoski, Mustaniemi.

Sitruunahemppo (*Serinus citrinella*):

21.8. Korppoo, Wattkast 2.

Harmaapääsirkku (*Emberiza spodocephala*):

10.5. Helsinki, Puotila ♂.

Lisäyksiä ja korjauksia

Corrections

Ruostesorsa (*Tadorna ferruginea*):

Päivämäärälisäys: Outokumpu, Vuonos 19.-22.7. 1994.

Isokihu (*Stercorarius skua*):

Lisäys havainnoitsijoihin: Hyrynsalmi, Roukajärvi 19.-20.7.1994. Linnun alkuperäiset löytäjät olivat Teemu Helo ja Sauli Kemppainen.

Kashmirinuunilintu (*Phylloscopus humei*):

Suomen ensimmäinen yksilö Sonkajärvellä 27.11. 1974 ei löytynyt alunperin kuolleena (kuten edellisessä katsauksessa mainittiin), vaan lintu havaittiin maastossa. Se lensi navettaan sisälle, josta se myöhemmin löytyi kuolleena.

Kirjallisuus

- Alström, P. & Mild, K. 1997: Die Bestimmung des Steppenpiepers *Anthus godlewskii*. — *Limicola* 11:97-117.
- Beaman, M. 1994: Palearctic Birds. A Checklist of the Birds of Europe, North Africa and Asia north of the foothills of the Himalayas. — Harrier. Lancashire.
- Cederroth 1997: Sällsynta fåglar i Sverige 1996. — SOF 1997. Fågelåret 1996. Stockholm.
- Cramp, S. (toim.) 1985: The Birds of the Western Palearctic. Vol. IV. — Oxford University Press. Oxford.
- Cramp, S. & Simmons, K.E.L. (toim.) 1983: The Birds of the Western Palearctic. Vol. III. — Oxford University Press. Oxford.
- Eskelin, T. & Pursiainen, J. 1998: *Heuglini-graelsii-intermedius* -tyyppisten lokkien esiintymisestä Suomessa. — *Alula* 4: 42-54.
- Forsman, D. 1996: Nuorten ja naaraspukuisten sini-, niitty ja arosuohaukkojen tunnistaminen. — *Alula* 2:152-159.
- Forsman, D. 1998: The Raptors of Europe and The Middle East. A Handbook of Field Identification. — T & A D Poyser. London.
- Hagemeijer, W.J.M. & Blair, M.J. (toim.) 1997: The EBCC Atlas of European Breeding Birds: Their Distribution and Abundance. — T & A D Poyser. London.
- Hario, M. & Numminen, T. 1984: Rareteettikomitean hyväksymät vuoden 1983 harvinaisuushavainnot. — *Lintumies* 20:280-294.
- Helbig, A.J., Seibold, I., Martens, J. & Wink, M. 1995: Genetic differentiation and phylogenetic relationships of Bonelli's Warbler *Phylloscopus bonelli* and Green Warbler *P. nitidus*. — *J. Avian Biol.* 26:139-153.
- Hoogendoorn, W. & Steinhaus, G.H. 1990: Nearctic Gulls in the Western Palearctic. — *Dutch Birding* 12:109-164.
- Jonsson, L. 1998: Itämeren keltajalkalokit ja keltajalkaiset harmaalokit. — *Alula* 3:74-100.
- Jännes, H. 1995: Idäntururikyhyky — vieras Aasiasta. — *Alula* 1:56-65.
- Jännes, H. & Lindroos, T. 1998: Uudistuneen RK-lomakkeen täyttöohjeet. — *Bongari* 12:114-122.
- Leibak, E., Lilleleht, V. & Veromann, H. 1994: Birds of Estonia. Status, distribution and numbers. — Estonian Academy Publishers. Tallinna.
- Lewington, I., Alström, P. & Colston, P. 1991: Rare birds of Britain and Europe. — London.
- Lilja, T. 1992: Sitruunavästäräkki pesinyt Yyterissä. — *Satakunnan linnut* 20:23-26.
- Panov, E.N. & Monzikov, D.G. 1998: Interrelationships between *Larus argentatus* and *L. cachinnans* in Eastern Europe. In: Adams, N.J. & Slatow, R.H. (eds) Proc. 22 Int. Ornithol. Congr. Durban, University of Natal. Ostrich 69:
- Peltomäki, J. 1997: Amerikantukkasotka - vuosittainen vierailija Suomessa? — *Lintut* 32:30-32. (5/97).
- Peltomäki, J. 1998: Amerikanhaapanan tunnistaminen. — *Linnut* 33:28-31. (2/98)
- Rogers, M.J. and the Rarities Committee 1994: Report on rare birds in Great Britain in 1993. — *Brit. Birds* 87:503-571.
- Rogers, M.J. and the Rarities Committee 1998: Report on rare birds in Great Britain in 1997. — *Brit. Birds* 91:455-517.
- Shirihai, H. & Forsman, D. 1991: Steppe Buzzard morphs at migration and their separation from Long-legged Buzzard. — *Dutch Birding* 13:197-209.
- Suoranta, A. 1994: Myrskykeiju, *Oceanodroma leucorhoa*, Viell., löytynyt Tammelasta. — *Lou-nais-Hämeen luonto* 81: 45.
- Tammelin, H. & Tammelin, M. 1975: Vuoriuunilintu *Phylloscopus bonelli*, Suomelle uusi lintulaji. — *Linnut* 10:108.
- Tyrberg, T. 1997: Fågelrapport för 1996. — SOF 1997. Fågelåret 1996. Stockholm.

Avikkotasku (*Oenanthe deserti*) ♀ 28.10.1997 Elimeällä. Laji oli pitkästä aikaa nähtävissä mantereella, joten tästä linnusta tuli eräs vuoden bongatuimmista linnuista. © Hannu Kettunen.

Kiitokset: RK:n hyväksymät havainnot kautta aikain ovat nykyään nähtävillä RK:n kotisivuilla. Tästä lankeaa kiitos Timo Pulliaiselle ja Tapio Tohmolle, jotka ovat nämä sivut toimittaneet. Kaikki katsauksessa esiintyvät graafiset esitykset ovat työn sankareiden Tapio Tohmon ja Timo Pulliaisen käsialaa — kiitos! Jyrki Normaja on antanut tukiopetusta tietokoneen käytössä sihteerille.

Dick Forsman, Krister Mild, Killian Mullarney ja Lars Svensson ovat antaneet asiantuntijalausuntoja useisiin hankaliin tapauksiin kuluneen vuoden aikana. Tommy Tyrberg antoi käyttööni Ruotsin tulevan Fågelrapport 1997 — artikkelin käsikirjoituksen ja Christian Cederroth Ruotsin RK-raportin käsikirjoituksen vuodelta 1997.

Pirkka Aalto, Göran Andersson, Juhani Hannila, Arto Juvonen, Kari Korhonen, Heikki Kotilainen, Pekka Kyllönen, Timo Lahti, Jyrki Normaja, Markku Ojala, Kari Soilevaara, Tapio Tohmo, Jani Vastamäki ja Pentti Zetterberg ovat kukin aluevastaavien ominaisuudessa tarkastaneet tämän katsauksen ja esittäneet siihen parannusehdotuksia, mistä heille parhaat kiitokset.

Summary: Rare birds in Finland 1997

This is the 23rd annual report of the Rarities Committee in Finland. It lists all accepted records for the year 1997 and some older previously unpublished records. A few records are still under consideration and will be published in the committee's next reports. Records of birds not considered to be genuine vagrants, rejected records and corrections are listed separately.

Three new species for Finland were reported: Laughing Gull, Franklin's Gull and Eastern Bonelli's Warbler. Also a record of Yellow-legged Gull (*Larus argentatus cachinnans*) was first for Finland. Second and third Ring-necked Duck, Long-legged Buzzard and Red-necked Stint were seen. Third White-tailed Plover and fifth records of Imperial Eagle, Wilson's Phalarope, Barn Owl and Pine Bunting were accepted. Record numbers were noted for Great Northern Diver, Teal (of the race *carolinensis*), Ruddy Duck, Pallid Harrier, Lesser Spotted Eagle, Little Auk, Citrine Wagtail, Savi's Warbler and Booted Warbler. A pair of Stonechats (race *maura*) bred successfully, and there was also a successful breeding record of Stonechat (race *maura*) and Whinchat.

The details included for each records are: date and locality, number of birds if more than one, other details if known (kv = calendar year, jp = adult breeding plumage, tp = winter plumage, vp = transient plumage, ♀-puk. = female plumage, ♂-puk. = male plumage, Å = singing, r = ringed, W (=west) etc. means migrating birds and their direction, (v)/(ä) = photographed/tape recorded (and this evidence seen or heard by the committee). The three numbers in brackets after each species' name give the total number individuals observed in Finland (1) before 1975, (2) in the period of 1975-1996 and (3) in 1997 respectively.

Kirjoittajan osoite/Authors address:

Tom Lindroos, Uudentuvankatu 6 A 29, 20740 Turku
phone & fax: + 358 - 2 - 2367570, email: rvyaoep@netti.fi